

SÎRÎRÎ KAARETA PAULO NÎMENUKA'PÎ ROMA PONKON PIA

Sîrîrî kaareta menuka'pî Pauloya. Mîikîrî Paulo wanî'pî Jesus naipontî'pî pe. Imenuka'pîiya moropai yarima'pîiya innape Jesus ku'nenan pia, manni'kan cidade itese' Roma ponkon. To' pia itîpai awanî'pî moropai inî' panpî' tiaronkon pia itîpai awanî'pî manni'kan inkamoro mîwîni'nokon. Mîrîrî ye'nen sîrîrî kaareta menuka'pîiya, î' kai'ma Jesus yekare wanî epu'to'pe to'ya. Aronne ekaremekî'pîiya Jesusya yenucato' pî' moropai ipatîkarî ko'mannîto' eporî umeruntîrikon wenai pra, tîise epe'mîra Paapaya itîrî morî pe tîwe'to' wenai. Innape ikupî ya, Jesus piawon pe ena moropai ipatîkarî enen ko'mannîto' ton itîrîiya.

Tiaron pî' eeseurîma nîrî. Tamî'nawîronkon pemonkonyamî' wanî imakui'pî ku'nenan pe, imakui'pî pe tîwe'to' wenai. Mîrîrî ye'nen e'taruma'tînto' eporî Paapa winîpai. Mîikîrî Jesusya neken morî pe e'nîto'pe emapu'tî Paapa pia. Moropai ekaremekî'pîiya î' kai'ma Morî Yekaton Wannîya upîika'tîkon inî'rî imakui'pî kupî namai. Ekaremekî'pîiya î' kai'ma Judeuyamî' moropai Judeuyamî' pepîn nîrî anpîika'tîpai Paapa wanî.

Moropai aataretî'ka pe ekaremekî'pîiya î' kai'ma innape Jesus ku'nenan ko'manto'pe morî pe, teesiyu'pî'se pra, moropai innape Jesus ku'nenan pepîn yarakkîrî inkamoro ko'manto'pe morî pe.

1 Uurî Pauloya sîrîrî kaareta menuka aapia'nîkon. Uurî wanî Jesus Cristo poitîrî pe. Moropai Paapa nîmenka'pî pe wanî, moropai inaipontî'pî pe. Jesus Cristo yekare ekareme'nen pe e'to'pe kai'ma umenka'pîiya.

2 Pena pata pai sîrîrî e'pîika'tînto' yekare ekaremekî'pî Paapaya, mannankan penaronkon tîmaimu ekareme'nenan winîpai. Eeseurîma'pî î' kupî tîuya pî'. Moropai mîrîrî e'menukasa' sîrîrî Paapa maimu yaponse' po.

3 Mîrîrî eeseurîma'pî wanî'pî teeseurîmasen pe Paapa munmu pî', manni' Uyepotorîkon Jesus Cristo pî'. Eesenpo'pî warayo' pe manni' Davi nurî'tî parî'pî pe awanî'pî.

4 Moropai kure'ne tîmeruntîri ke Paapaya ekaremekî'pî, tînmu pe pu'kuru Jesus wanî kai'ma. Mîrîrî ikupî'pîiya Morî Yekaton Wannî wenai, isa'manta'san kore'tapai Jesus e'mî'sa'ka yai. Mîîkîrî wanî Uyepotorîkon pe Jesus Cristo.

5 Mîîkîrî wenai morî pe Paapa wanî'pî uyarakkîrî. Mîrîrî ye'nen uyaipontî'pîiya, Cristo poitîrî pe esenyaka'mato'pe, anî' tîmenkai pra tamî'nawîronkon Judeuyamî' pepîn pî' imaimu ekareme'to'peuya, mîîkîrî Cristo ton pe. Moropai innape iku'to'pe tiaronkonya innape ikupî tîuya'nîkon wenai Paapa maimu yawîrî to' e'to'pe.

6 Inkamoro kore'ta amîrî'nîkon wanî sîrîrî Roma cidaderî ponkon. Moropai ayannosa'kon Paapaya wenai, Jesus Cristo pemonkono pe awanîkon.

7 Mîrîrî ye'nen tamî'nawîronkon amîrî'nîkon, Paapa nîsa'namakon moropai inanno'san tîpemonkono pe pu'kuru awanîkonpa, amîrî'nîkon pia imenukauya sîrîrî.

Paapa, uyunkonya moropai Uyepotorîkon Jesus Cristoya aapia'nîkon morî epe'mîn tîrî yu'se wai. Moropai tîwanmîn tîrî to'ya yu'se wai.

Pauloya Paapa Yapurîto' Roma Ponkon Wenai

⁸ E'mai' pe Uyepotorî Paapa yapurîuya Jesus Cristo nîkupî'pî wenai. Maasa pra tamî'nawîrî pata ponkonya innape iku'to'ya'nîkon yekare etasa' man.

⁹ Maasa pra Paapaya epu'tî apona'nîkon epîrema tîwîrî. Manni' Paapa unapurî tamî'nawîrî uyewan ke Jesus Cristo, inmu yekare ekaremekî ye'ka pe yapurîuya.

¹⁰ Esatîuya Paapa pî' î' kai'ma amîrî'nîkon era'mapî'se uutî yu'se tîwanî ya, uutî weiyu ton tîto'peiya.

¹¹ Maasa pra uurî esenumenkato' wanî kure'ne amîrî'nîkon anera'mapai. Akore'ta'nîkon wanî ya, amîrî'nîkon anenupapai wai, mîrîrî ayenupatou'ya'nîkon wenai, inî' panpî' meruntî ke eenakonpa.

¹² Maasa tauya sîrîrî amîrî'nîkon pî' tamî'nawîrî uurî'nîkon tîise, uurî moropai amîrî'nîkon wanî ipîika'tîsa' pe mîrîrî yai. Innape uurîya iku'to' wenai amîrî'nîkon e'pîika'tî moropai innape iku'to'ya'nîkon wenai uurî e'pîika'tî.

¹³ Uyonpayamî', epu'tîya'nîkon yu'se wai, tu'ke ite'ka esenumenka amîrî'nîkon pia itîipai, tîise tîwîrî umanenpanen ton esenpo. Mîrîrî wenai uutî pra wanî. Itîipai wanî'pî amîrî'nîkon yenupato'pe. Moropai akore'tawonkonya iku'to'pe innape, î' kai'ma manni'kan tiaronkon Judeuyamî' pepînya ikupî'pî warantî.

14 Maasa pra sîrîrî wanî unkupî tonpe tamî'nawîronkon yarakkîrî manni'kan eranne'kon pî' moropai eranmînnon pî'. Moropai epu'nenan pî' moropai epu'nenan pepîn pî' itekare ekareme'to'peuya.

15 Mîrîrî ye'nen uurî wanî sîrîrî e'pîika'tînto' yekare anakareme'pai amîrî'nîkon Roma ponkon pî' nîrî.

Jesus Cristo Yekare Wenai

Innape Iku'nenan Pîika'tî Paapaya

16 Maasa pra uurî eppepî eserîke pra wai Jesus Cristo yekare ekaremekîuya pî'. Maasa pra innape mîrîrî yekare kupî anî'ya ya, tîmeruntîri ke Paapaya ipîika'tî imakui'pî inkupî'pî winîpai. Anna Judeuyamî', e'mai' pe itekare etatîponkon pîika'tî Paapaya moropai amîrî'nîkon Judeuyamî' pepîn pîika'tîiya nîrî mîrîrî yekare etaya'nîkon wenai.

17 Maasa pra mîrîrî e'pîika'tînto' yekareya î' kai'ma morî pe pemonkon kupî Paapaya ekaremekî. Penaronkon yapisi'pîiya innape tîkupî to'ya wenai. Moropai sîrîrîpe pemonkonyamî' yapisi'ya nîrî innape tîkupî to'ya wenai. Mîrîrî warantî Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man:

Paapa pia morî pe tîwe'sen ko'mamî e'pai man innape Paapa kupî tîuya'nîkon wenai, *Hc 2.4* taasai'ya man.

Pemonkonyamî' Ko'mamî

Si'kore'ta Imakui'pî Kupî Pî'

18 Moropai epu'tî'nîkon man î' kai'ma Paapa ekore'ma tamî'nawîrî imakui'pî pemonkonyamî' nîkupî'pî winîkîi. Moropai mîikîrî Paapa, ka' ponya

to' taruma'tî kure'ne mîrîrî wenai. Paapa nama to'ya pepîn tiwin kin. Moropai mîrîrî imakui'pî tesorukon wenai tiaronkon taruma'tî to'ya yairon epu'tî to'ya namai.

19 Pemonkonyamî'ya Paapa epu'tî e'pai awanî'pî. Maasa pra aronne awanî mîkîrî epu'to'pe to'ya. Tamî'nawîron sîrîrî pata pon koneka'pî Paapaya, mîrîrî tera'mai pemonkonyamî'ya tepu'to'pe kai'ma.

20 Mîrîrî koneka'pîiya pata pai, Paapa yeseru esera'ma aronne. Meruntî ke pu'kuru awanî, Paapa pe pu'kuru awanî esepu'to'pe. Anî'ya era'ma pepîn tîise inkoneka'pî winîpai epu'tî e'pai awanî. Mîrîrî ye'nen anî' e'wapu'tî eserîke pra awanî, —Paapa epu'nen pepîn uurî —kai'ma.

21 Teuren Paapa epu'tî ye'ka pe yapurî to'ya pra awanî, tapurî yu'se tîise. Taa to'ya pra awanî Paapa pî': —Morî pe pu'kuru man, Paapa —taa to'ya pepîn. Tîise inkamoro esenumenkato' wanî se' tapairî, pakko pe to' wanî teesenumenkato'kon ya'. Mîrîrî ye'nen yairon pî' to' esenumenka eserîke pra awanî.

22 Epu'nen pe tîwanîkon kai'ma taa to'ya, tîise pakko pe to' wanî.

23 Mîrîrî ye'nen manni' Paapa, tîisa'mantassen pepîn, yapurî e'pai tîise mia' ke ikonekasa' yapurî to'ya, pemonkon warantî ikonekasa'. Moropai toron tawainunsen warantî ikonekasa', moropai sîrîrî pata po taasa'senon o'ma'kon warantî ikonekasa', moropai manni'kan non poro tîro'takon poro taasa'senon warainokon yapurî to'ya. Mîrîrî warantî inkamoro yapurî

to'ya pakko pe tîwanîkon ye'nen.

²⁴ Mîrîrî ye'nen Paapaya inkamoro pemonkonyamî' rumaka'pî tîwî itu'se tîwe'to'kon nura kupî pî' to' ko'manto'pe. Moropai inkamoroya kure'nan eppe'nîto' kupî tîpunkon rî ke.

²⁵ Inkamoroya yairî Paapa yapurîto' ku'sa' tîwî seru' pe, Paapa nîkoneka'pî yapurîkonpa. Tîise manni' ikonekatîpon yapurî to'ya pepîn, manni' tapurî yu'se tîwe'sen tîwîrî. Innape man.

²⁶ Mîrîrî ye'ka imakui'pî kupî pemonkonyamî'ya wenai Paapaya inkamoro rumaka'pî, mararî pra nura eppe'nîto' kupî pî' to' ko'manto'pe itu'se tîwe'to'kon pîkîrî. Mîrîrîya wîri'sanyamî'ya nura kupî'pî, tîwarainokon wîri'sanyamî' yarakkîrî to' wanî'pî, warayo'kon yarakkîrî pra.

²⁷ Moropai warayo'konya wîri'sanyamî' yarakkîrî tîwe'to'kon rumaka'pî, tîwarainokon warayo'kon yarakkîrî kure'nan eppe'nîto' kupîkonpa. Mîrîrî ye'nen tînkupî'pîkon imakui'pî wenai tîwe'taruma'tîto'kon yapisî to'ya.

²⁸ Î' kai'ma yairon Paapa anepu'pai pra tîwe'sa'kon wenai, tîwî Paapaya to' rumaka'pî, yairon pepîn pî' to' esenumenka se' tapairî, manni' iku'painon pepîn nura kupîkonpa.

²⁹ Inkamoro yewan ya' tu'ke awanî si'kore'ta imakui'pî. Mîrîrî kupî pî' to' ko'mamî. Î' itesa' pe tiaron e'to' yu'se to' wanî. Moropai tiaron pî' imakui'pî pe to' esenumenka. Moropai tiaron pî' to' kinmuwa, moropai tiaron wîi to'ya. Moropai tiaronkon yarakkîrî eseyaton pî' to' wanî. Moropai seru'ye' pe to' wanî. Moropai tonpakon wanî

to' yewanma pe. Moropai imakui'pî pe tonpakon winîkîi to' eseurîma ko'mannîpî.

³⁰ Moropai —Imakui'pî mîîkîrî —taa to'ya tiaronkon winîkîi. Moropai Paapa wanî to' yewanma pe. Moropai tiaronkon mu'tunpa to'ya. Moropai mîî pe to' atapurî tiaronkon yentai e'pai tîwanîkon pî'. Moropai tu'ke imakui'pî kupî tûuya'nîkon yeseru ton yuwa to'ya. Moropai tunkon nama to'ya pepîn.

³¹ Î' yairî, î' yairî pra epu'tî to'ya pepîn. Moropai î' ta'pî tûuya'nîkon yawîrî tîmaimukon kupî to'ya pepîn. Moropai to' wanî î' kai'ma tiaronkon sa'nama eserîke pra.

³² Inkamoroya î' kai'ma Paapaya ta'pî epu'tî mîrîrî. Paapaya ta'pî: —Anî' ko'mamî ya, mîrîrî imakui'pî kupî pî' mîîkîrî sa'manta pe man — ta'pîiya. Tîise mîrîrî epu'tî'ma ikupî pî' to' ko'mamî tîrumakai pra. Moropai itentainon panpî' kupî to'ya. Maasa pra tiaronkon imakui'pî ku'nenan pî' taa to'ya: —Mîrîrî kupîya'nîkon manni' man morî pe, î' wani' pra man —taa to'ya tiaronkon pî'.

2

Paapaya Pemonkonyamî' Yako'menka Pe Man

¹ Mîrîrî ye'nen amîrî nîrî taruma'tî Paapaya e'pai man, ankupî'pî wenai. Amîrî manni' tiaronkon yako'menka pî' tîwe'sen. Taaya eserîke pra nai tiaronkon yako'menkanen pe si'ma: — Uurî unkupî'pî ton pra wai —taaya eserîke pra nai. Mîrîrî taaya tiaronkon winîkîi, aawarîrî ankupî'pî ton pra awe'kupî'pî kai'ma awanî tanne, tîise inkamoro nîkupî'pî warantî iku'sa'ya.

Mîrîrî ye'nen aawarîrî rî eesewanmîrî mîrîrî. —Inkamoro taruma'tî Paapaya e'pai man — taaya'nîkon tanne, amîrî nîrî taruma'tîpai awanî.

² Tîise î' pensa Paapaya mîrîrî ye'ka imakui'pî ku'nenan yako'menka ya, epu'tî man yairon pe pu'kuru awanî.

³ Tîise amîrî uyonpa, mîrîrî imakui'pî kupîya ye'ka pe, tiaronkon yako'menkaya. Inkamoro taruma'tî Paapaya tanne, —Utaruma'tîiya pepîn — kai'ma eesenumenka. Tîise —Kaane —tauya, Paapaya ataruma'tî nîrî.

⁴ Morî pe Paapa e'to' kupî pî' nan tîwî? Morî pe awanî wenai utaruma'tîiya pepîn, kai'ma eesenumenka? Inna, morî mîikîrî, ka'ne' pe anî' taruma'tî yu'se e'koi pepîn. Moropai mîrîrî wenai anî' esenumenka yu'se awanî imakui'pî tînkupî'pî winîpai.

⁵ Tîise amîrî yewan wanî sa'me, moropai yuukuya pra aako'mamî. Mîrîrî wenai inî' panpî' awe'taruma'tî kupî pe nai, î' pensa Paapa ekore'ma imakui'pî kupîtîponkon yarakkîrî weiyu yai. Moropai mîrîrî yai pemonkonyamî' taruma'tîiya yairî.

⁶ Maasa pra Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man:

—Mîikîrîya itîrî pe man, î' kai'ma anî' nîkupî'pî wenairî inyakanmaiya. *Sl 62.12; Pv 24.12*

⁷ Tiaronkon morî itu'se Paapa e'to' kupî pî' tîiko'mansenon pia itîrîiya, ipatîkarî enen to' ko'manto' ton, mîrîrî taataretî'kasen pepîn. Moropai morî tapurîto'kon yuwa pî' tîiko'mansenon pia itîrîiya.

⁸ Tîise manni'kan tîiwarîrî'nîkon, itu'se tîwe'to'kon pî' neken tîiko'mansenon taruma'tîiya. Yairon

yewanmîrî tûuya'nîkon wenai, imakui'pî kupî pî' to' ko'mamî. Inkamoro pî' Paapa ekore'ma to' nîkupî'pî wenai. Mîrîrî ye'nen to' taruma'tîiya pe man.

⁹ Paapaya e'taruma'tînto' tîrî pe man mararî pra tamî'nawîronkon manni'kan imakui'pî ku'nenan ton pe, Judeuyamî' ton pe moropai Judeuyamî' pepîn ton pe nîrî.

¹⁰ Tîise Paapaya manni'kan morî ku'nenan pia morî tîrî. Inkamoro yapurîiya, moropai tîwanmîn tîrîiya to' pia. Tamî'nawîronkon morî ku'nenan Judeuyamî' pia moropai Judeuyamî' pepîn pia nîrî itîrîiya. Mîrîrî warantî Paapaya ikupî.

¹¹ Maasa pra yairî Paapa wanî tamî'nawîronkon yarakkîrî, anî' tîmenkai pra.

¹² Manni'kan Judeuyamî' pepînya Paapa maimu Moisés nuri'tîya yenupanto' epu'tî pra awanî. Tîise imakui'pî to' nîkupî'pî wenai inkamoro taruma'tî Paapaya, tîmaimu epu'tî to'ya pra tîise. Moropai Judeuyamî' Paapa maimu Moisés nuri'tîya yenu-panto' epu'nenan teuren. Mîiwîni tîise yawîrî to' ko'mamî pepîn, imakui'pî kupî to'ya. Mîrîrî wenai inkamoro taruma'tî Paapaya, tîmaimu yawîrî pra to' wanî ye'nen.

¹³ Maasa pra Paapa pia inkamoro ye'ka, eta pe neken etanenan wanî pepîn morî pe. Tîise manni'kan, tîmaimu yawîrî iku'nenan, inkamoro pî' taa Paapaya: —Morîkon amîrî'nîkon.

¹⁴ Judeuyamî' pepînya Moisés nuri'tîya yenupanto' Paapa maimu epu'tî pepîn. Tîise î' pensa teesenumenkakon yawîrî Paapa maimu kupî to'ya ya, epu'tî ye'ka pe pra inkamoroya teesenumenkato'kon yawîrî morî kupî teuren

Moisés nuri'tiya yenupanto' Paapa maimu epu'ti'ma pra.

¹⁵ Morî tînkupîkon wenairî eeseputi to' yewan ya' awanî Paapa yeseru to' nîkupî ton. Maasa pra tewankon ya' to' esenumenkato'ya ekaremekî î' wanî yairon pe. Tiaron pensa epu'ti to'ya yairî pra tîwanîkon, moropai tiaron pensa yairî tîwanîkon epu'ti to'ya, to' esenumenkato' ya'.

¹⁶ Maasa awanî pe man sîrîrî warantî. Jesus Cristoya pemonkonyamî' yako'menka kupî sîrîrî Paapa maimu pe. Mîrîrî weiyu yai tamî'nawîron pemonkonyamî' esenumenkato' anî' nepu'ti pepîn yenpo pe man. Mîrîrî ekaremekî manni' itekare unekaremekîya.

Anî' Wanî Judeu Pe Pu'kuru

¹⁷ Amîrî'nîkon kanan? Judeuyamî' pe amîrî'nîkon wanî. Taaya'nîkon: —Moisés nuri'tiya yenupanto' epu'nenan anna. Moropai mîi pe aatapurîkon Paapa epu'nen pe, ipemonkono pe awanîkon ye'nen.

¹⁸ Itu'se Paapa e'to' epu'nen pe aatapurîkon. Moropai Moisés nuri'tiya yenupanto' pî' esenupa'pî pe aatapurîkon. Mîrîrî ye'nen yairon epu'nen pe awanîkon.

¹⁹ Taaya'nîkon: —Seru' pepîn anna wanî manni'kan epu'nenan pepîn yenupanenan pe —taaya'nîkon, manni'kan enkaru'nankon pinunpanenan warantî. Moropai —Anna wanî manni'kan ewaron ya' tîwe'sanon weiyu pe tîwe'sanon warantî —taaya'nîkon.

²⁰ Moropai taaya'nîkon: —Anna wanî manni'kan pakkokon epu'nenan pepîn pîika'tînenan pe, mo-

ropai to' yenupanenan pe, epu'nen pe to' enato'pe —taaya'nîkon. Inna, seru' pepîn epu'tî pî' naatî tamî'nawîrî Moisés nuri'tîya yenupanto' winîpai tamî'nawîrî î' yairî tîwe'sen.

²¹ Amîrî'nîkon atapurî tiaronkon yenupanen pe awanîkon pî'. Tîise î' wani' awanî ye'nen aawarîrî eesenupakon pepîn? Taaya'nîkon tiaronkon pî' ama'ye' pe tîwe'se pra. Mîrîrî taa tîpo, î' ton pe ama'ye' pe awanîkon?

²² Moropai taaya'nîkon tiaronkon pî' se' tapairî tiaron no'pî yarakkîrî tîwe'se pra. Mîrîrî taa tîpo, î' ton pe tiaron no'pî yarakkîrî awanîkon? Moropai mia' ke ikonekasa' to' napurî yewanmîrînenan amîrî'nîkon. Tîise î' ton pe inkamoro ye'ka yapurîto' to'ya yemanne yama'runpaya'nîkon mîrîrîkon to' pata'se' yapai?

²³ Amîrî'nîkon atapurî tanne, mîi pe Paapa maimu epu'tîya'nîkon pî'. Tîise amîrî'nîkon wanî Paapa yeppe'ni'nenan pe mararî pra, maasa pra imaimu yawîrî pra awanîkon wenai.

²⁴ Maasa pra Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man:

Imakui'pî amîrî'nîkon Judeuyamî' nîkupî'pî wenai
 Judeuyamî' pepîn eseurîma imakui'pî pe
 Paapa winîkîi *Is 52.5; Ez 36.22*
 taasai'ya man.

²⁵ Paapa pemonkonoyamî' amîrî'nîkon Judeuyamî', amerekon pi'pî ya'tîto'ya'nîkon wanî ye'nen. Mîrîrî wanî morî pe seru' pepîn, yairî Moisés nuri'tîya yenupanto' yawîrî ikupîya'nîkon ya. Tîise yawîrî pra awanîkon ya, manni' tîmere pi'pî ya'tîtîpon pepîn warantî awanîkon, ya'tîto'ya'nîkon wanî se' tapairî mîito'pe.

26 Mannankan Judeuyamî' pepîn wanî, tîmerekon pi'pî ya'tîtîponkon pe pra si'ma, tîise Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî ikupî to'ya ya, moriya Paapaya inkamoro era'ma tîpemonkonoyamî' pe, manni'kan tîmere pi'pî ya'tîtîponkon warantî.

27 Moropai Judeuyamî' pepînya Paapa maimu yawîrî iku'sa' wenai, amîrî'nîkon wanî imakui'pî pe eeseputî. Maasa pra inkamoro wanî pepîn imere pi'pî ya'tîsa'kon pe, moropai Moisés nurî'tîya yenupanto' epu'tîtîponkon pe pra. Mîîwîni tîise imaimu yawîrî to' e'sa'. Tîise amîrî'nîkon imere pi'pî ya'tîsa'kon pe si'ma, moropai awe'menukasa' epu'nen pe si'ma, yawîrî pra awe'sa'kon. Mîrîrî ye'nen imakui'pî pe awanîkon eeseputî.

28 Mîrîrî ye'nen anî' wanî Judeu pe pu'kuru seru' pepîn imere pi'pî ya'tîsa' pe yairî? Mannankan Judeuyamî' tîmerekon pi'pî ya'tînenan? Kaane. Mîrîrî neken ku'nenan wanî pepîn Judeu pe pu'kuru.

29 Tîise yaironkon Judeuyamî' wanî mannankan teesera'masen ton tîpi'pîkon ya'tînenan pe pra, tîise itu'na to' yewan ya' etinyaka'ma'pî pe to' yeseru wanî, inkamoro wanî Judeu pe pu'kuru. Maasa pra Morî Yekaton Wannî esenyaka'masa' to' yewan miakanma pî'. Manni' Moisés nurî'tîya yenupanto'ya ikupî eserîke pra awanî. Mîrîrî ye'nen inkamoro ye'ka pemonkonyamî' wanî Paapa napurîkon pe, pemonkonyamî' napurîkon pe pra.

3

¹ Judeuyamî' pî' tarîpai, o'non ye'ka pe esenu-

menkan pî' naatî? Judeuyamî' pepîn yentai pra to' wanî kai'ma esenumenkan pî' naatî? Yai pra tîmerekon pi'pî ya'tîsa'kon pe to' wanî tanne, î' pe pra rî awanî kai'ma eesenumenkakon?

² Kaane, Paapaya to' yeseru ton tîrî'pî mararî pra tiaronkon Judeuyamî' pepîn yentai. Maasa pra pena e'mai' pe Paapaya tîmaimu tîrî'pî Judeuyamî' pia, mîrîrî esa' pe to' e'to'pe.

³ Tîise tiaronkon Judeuyamî' wanî pîn mîrîrî yawîrî, innape ikupî to'ya pra awanî'pî. Yawîrî pra to' wanî ye'nen, î' taasa' tîuya yawîrî Paapaya ikupî pepîn ka'rî?

⁴ Kaane, ikupîiya. „Pemonkonyamî' pîika'tîiya taasa' tîuya yawîrî. Seru'ye' pe Paapa wanî pepîn tiwin kin. Tîwîrî Paapa ko'mamî e'pai awanî yairon pe pu'kuru, teuren tamî'nawîronkon wanî tanne seru'ye' pe. A'kî, Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man, tîpî' teeseurîmasen pe: Paapa, amîrî wanî yairon pe pu'kuru teeseurîmasen pe.

Teuren taa to'ya tanne apî', yairon pepîn amîrî, taa to'ya ya, tîise yairon pe pu'kuru awanî eesepu'tî, *Sl 51.4* taasai'ya man.

⁵ Imakui'pî unkupî'pîkon wenai, utarumatîiya'nîkon pra awanî ya, morî pe Paapa e'to' eesera'ma. Mîrîrî ye'nen –Utaruma'tîiya e'pai pra awanî maasa pra imakui'pî unkupî'pî wenai morî pe Paapa e'to' era'ma pemonkonyamî'ya –taa to'ya.

⁶ Tîise kaane, mîrîrî warantî awanî pepîn. Yairon pe awanî ya, o'non ye'ka pe kin pemonkonyamî' yako'menkaiya e'painon?

⁷ Tîise anî'ya taa ya, seru' uurî e'to'ya, inî' panpî' morî pe Paapa e'to' moropai yairî awe'to' yenpo, aronne panpî' morî pe eesera'mato'pe. Mîrîrî ye'nen î' ton pe Paapaya uurî taruma'tî imakui'pî unku'pî'wennai?

⁸ Tiaronkon eseurîma anna pî'. Tiaron pe anna yenupa Pauloya. Taa to'ya see warantî: —Moriya imakui'pî ku'pai'nîkon man, mîrîrî kupî wennai morî ii'to'pe Paapa winîpai —taa to'ya. Tîise î' pe pra rî taa to'ya. Epu'tî to'ya pepîn. Mîrîrî ye'nen inkamoro, mîrîrî warantî eeseurîma'san e'taruma'tî pe man, maasa pra itu'se to' e'sa' wennai.

Pemonkon Yairon Ton Pra Man Tiwin Kin

⁹ Mîrîrî ye'nen morî pe panpî' uurî'nîkon Judeuyamî' era'ma Paapaya, manni'kan Judeuyamî' pepîn yentai kai'ma eesenu-menkakon? Kaane, maasa pra aasîrî ta'pîuya wai, imakui'pî pe tamî'nawîronkon wanî, Judeuyamî' moropai Judeuyamî' pepîn.

¹⁰ Î' kai'ma Paapa maimu e'menukasa'ya taasa': Tiwin kin anî' yairon pemonkon ton pra man.

¹¹ Tiwin kin anî' yairon epu'nen ton pra man. Tiwin kin anî' ton pra man Paapa yarakkîrî tîiko'mamî yuwanen.

¹² Tamî'nawîronkon wanî aminke tîwe'sanon pe Paapa pî'.

Mîrîrî wennai tamî'nawîronkon wanî î' pe pra rî. Anî' morî kupî yuwanen ton pra man tiwin kin. *Sl 14.1-3; Sl 53.1-3; Ec 7.20*

¹³ Inkamoro maimu wanî isa'manta'pî pemonkon esa'rî'pî katasa' warantî.

Ikî pe awanî. Seru'ye' pe to' maimu wanî
imakui'pî pe.

Moropai mîrîrî tîmaimukon ke
pemonkon wî to'ya teeseurîmakon ke.

Mîrîrî to' eseurîmato' wanî
manni' îkîiya ye'kansa' ya sa'mantan,
manni' kaisari' seru'ye' pe yenku'tînto' to'ya wanî.
Sl 5.9; 140.3

¹⁴ Mîrîrî to' mata yapai,
mararî pra imakui'pî pe to' eseurîmato' epa'ka.
Tonpakon mîi'ma to'ya tîmaimukon ke. *Sl 10.7*

¹⁵ Inkamoroya ka'ne' pe tiaronkon taruma'tî
iwî tîuya'nîkon pîkîrî.

¹⁶ O'non poro to' taasarî'pîkon
tiaronkon taruma'tî to'ya.

¹⁷ Tiwin kin inkamoroya
morî pe e'nî tîwanmîra epu'tî pepîn. *Is 59.7,8*

¹⁸ Moropai anî' esenumenka pepîn tiwin kin
Paapa nama tîuya'nîkon pî', *Sl 36.1*
taasa' Paapa maimuya man.

¹⁹ A'kî, epu'tî'nîkon man uurî'nîkon Judeuyamî'
pia î' kai'ma tamî'nawîron panamanto' tîrî'pî Paa-
paya Moisés nurî'tî wenai. Itîrî'pîiya —Inna, morî
uurî —taa namai. Tîise, —Paapa pia imakui'pî
uurî —taato'pe, maasa pra tamî'nawîronkon pe-
monkonyamî' wanî imakui'pî pe.

²⁰ Mîrîrî ye'nen anî' wanî pepîn morî pe Paapa
rawîrî, Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî tîwanî
wenai. Tîise mîrîrîya imakui'pî pe e'nîto' epu'tî
emapu'tî.

Innape Iku'to' Wenai Yairî Enan Paapa Pia

21 Tîise yairon pe pemonkon e'to'pe Paapaya neken ikupî, Moisés nuri'tîya yenupanto' yawîrî e'nî wenai pra. Paapaya ikupî ekaremekî'pî penaronkon Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî' nuri'tîya. Tarîpai eeseputî sîrîrî î' kai'ma Paapaya ikupî.

22 Paapaya pemonkon era'ma morî pe innape Jesus Cristo ku'toi'ya wenai. Mîrîrî kupîiya tamî'nawîronkonya innape ikupî wenai, anî' menkaiya pepîn. Tamî'nawîronkon se' kaisari to' kupîya.

23 Maasa pra Paapa pia tamî'nawîronkon pemonkonyamî'ya imakui'pî ku'sa'. Moropai imakui'pî tesorukon wenai morî pe itu'se Paapa e'to' eposa' to'ya pra awanî'pî.

24 Tîise morî pe tîwe'to' wenai Paapaya to' pîika'tî tînmu Jesus Cristo wenai, î' ye'ma anî'ya wenai pra. Jesus Cristo sa'manta'pî pemonkonyamî' ye'mapa. Mîrîrî wenai imakui'pî to' nîkupî'pî mo'ka'pîiya. Mîrîrî ye'nen —Yairon pe awanîkon —taa Paapaya to' pî'.

25 Tînmu tîrî'pîiya aasa'mantato'pe. Tîmînî kamo'pî Cristoya imakui'pî to' e'to' mo'kato'pe. Innape ikupî to'ya wenai Paapaya to' era'ma yairon pe. Mîrîrî wenai yairon pe tîwanî ekaremekî'pîiya. Maasa pra penaronkon Cristo esenpo rawîrî esi'san nîkupî'pî imakui'pî wenai to' taruma'tîsai'ya pra man. Inîmîkî'pîiya tînmu iipî'pî pîkîrî.

26 Tîise tarîpai î' kai'ma yairon pe tîwe'to' ekaremekî'ya Jesus Cristo nîkupî'pî wenai, mîrîrî yairon pe tîwe'to' wenai innape Jesus Cristo ku'nenan

kupîiya yairî to' e'to'pe.

²⁷ Mîrîrî yairî Paapaya ku'nîsa' wenai atapurîn e'painon? Kaane, tiwin kin atapurîn pepîn. Î' wani' awanî ye'nen? Î' yu'se Paapa wanî yairî e'nîto'pe? Morî unku'pîkon wenai, iîpia ko'mannî ka'rî? Kaane, mîrîrî wenai pra, tîise innape Jesus Cristo ku'to' uurî'nîkonya wenai, morî pe e'nî Paapa yarakkîrî.

²⁸ Mîrîrî warantî era'ma'nîkon î' kai'ma pemonkon kupî Paapaya morî pe innape Cristo kupîiya wenai, Moisés nuri'tîya panamanto' yawîrî awe'to' wenai pra.

²⁹ Anî' kin mîikîrî Paapa? Manni'kan Judeuyamî' neken Yepotorî ka'rî? Moropai manni'kan Judeuyamî' pepîn Yepotorî nîrî ka'rî? Inna, seru' pepîn. Paapa mîikîrî tamî'nawîronkon Yepotorî pe tîwe'sen.

³⁰ Mîrîrî ye'nen Paapa wanî tiwin. Morî pe Judeuyamî' era'maiya moropai morî pe Judeuyamî' pepîn era'maiya nîrî, tîise innape Cristo kupî to'ya wenai.

³¹ Tarîpai î' taa pe nai, Moisés nuri'tîya yenu-panto' pî'? —Tîwî nasi. Inî' anetapai pra wai, maasa pra innape Jesus ku'nen uurî tarîpai —taa e'pai nai? Kaane, mîrîrî warantî taa e'pai pra man. Maasa pra innape Jesus ku'nen pe enansa' ye'nen, yawîrî ko'mannî emapu'tîiya.

4

Morî Pe Abraão Era'ma'pî Paapaya

Innape Tîku'toi'ya Wenai

1 Î' taa e'painon penaron Abraão anna Judeuyamî' tamo nurî'tî pî'? Î' kai'ma morî pe eena'pî Paapa yarakkîrî?

2 Abraão era'ma'pî Paapaya morî pe, morî inkupî'pî wenai pra. Inkupî'pî wenai morî pe iku'sa' Paapaya ya, aaturî'pî e'painon teuren tîise mîrîrî wenai pra.

3 Tîise Paapa maimu e'menukasa'ya taasa':
Abraãoya innape Paapa kupî'pî. Mîrîrî innape tîku'toi'ya wenai morî pe era'ma'pî Paapaya.

Gn 15.6

taasai'ya man.

4 A'kî, anî' esenyaka'ma'pî ya, tepe'pî yapisîiya e'pai awanî. Mîrîrî itepe'pî wanî ese ye'ka pe rî, epe'mîra tîtisen warantî pra, eesenyaka'ma'pî yepe'pî pe awanî.

5 Î' kupî pî' teeseka'nunkai pra tîise, anî'ya innape Paapa kupî ya, innape tîku'toi'ya wenai Paapaya era'ma morî pe, imakui'pî ku'sai'ya tanne teuren tîise Paapaya morî pe mîîkîrî kupî.

6 Mîrîrî warantî ekaremekî'pî Davi nurî'tîya. Eeseurîma'pî manni'kan yairî Paapa nîkupî'san yekare pî'. Imakui'pî to' nîkupî'pî wenai to' taruma'tîiya pra awanî'pî. See warantî taasai'ya man:

7 Taatausinpai manni'kan imakui'pî to' nîkupî'pî ku'sa' Paapaya tîwanmîra. Moropai tîronasai'ya'nîkon pî' to' atausinpa.

8 Taatausinpai inkamoro wanî, maasa pra Paapaya to' nîkupî'pî imakui'pî wenai, to' taruma'tî pepîn. *Sl 32.1,2*

taasai'ya man.

⁹ Sîrîrî atausinpanto' pî' Davi nurî'tî eseurîmato' wanî manni'kan Judeuyamî' neken ton pe? Kaane, mîrîrî wanî manni'kan Judeuyamî' pepîn ton pe nîrî. Maasa pra ta'pî Paapa maimu e'menukasa'ya tauya ne'tîkini:

—Abraõoya Paapa kupî'pî innape moropai mîrîrî pîkînsa',

morî pe Abraão kupî'pî Paapaya. *Gn 15.6*

—taasai'ya man.

¹⁰ Î' wani' awanî ye'nen Abraão era'ma'pî Paapaya yairî? Pena Abraõoya tîmere pi'pî ya'tîsa' ye'nen, ka'ri? Kaane, mîrîrî ku'sai'ya rawîrî aasîrî Paapaya taasa' Abraão pî': —Morî pe awanî.

¹¹ Moropai morî pe Paapaya Abraão ku'sa' tîpo, tîmere pi'pî pottî ya'tî'pî Abraõoya. Mîrîrî inkupî'pî wanî'pî ekareme'nen pe. Î' kai'ma innape ikupîiya wenai, yairî Paapaya ikupî'pî ekareme'nen pe, maasa tîmere pi'pî pottî ya'tîsai'ya pra tîise. Mîrîrî warantî Abraão wanî tamî'nawîronkon manni'kan innape Paapa ku'nenan yunkon pe, teuren tîmerekon pi'pî ya'tîtîponkon pepîn. Inkamoro ku'sa' Paapaya morî pe innape tîku'to' to'ya wenai, Abraão ku'sa' tîuya warantî.

¹² Moropai awanî manni'kan tîmerekon pi'pî pottî ya'tîtîponkon yunkon pe nîrî. Tîise mîrîrî ya'tîsa' to'ya wenai neken pra, tîise î' kai'ma Abraão yeseru kupî to'ya wenai to' yunkon pe awanî, innape Paapa ku'to' to'ya wenai. Pena tîmere pi'pî pottî ya'tî Abraõoya rawîrî innape Paapa kupî'pî warantî to' wanî.

Î' Kupî Tîuya Ta'pî Tîuya Kupî Paapaya

Abraão Nuri'ti Yarakkiri

¹³ Paapaya ta'pî Abraão nuri'ti pî' pena: —Sîrîrî pata tîrîuya pe wai apata pe moropai apayanyamî' rî'san pata pe nîrî. Mîrîrî ta'pî Paapaya Abraão pî' Moisés nuri'tiya yenupanto' yawîrî awanî wenai pra. Tîise morî iku'sa' tîuya wenai Paapaya ta'pî, innape tîmaimu kupîiya ye'nen.

¹⁴ Tîise Moisés nuri'tiya yenupanto' yawîrî tîwe'sanon pia neken, —Sîrîrî pata esa' pe awanî pe man —taasai'ya pra man. Maasa pra mîrîrî warantî taasai'ya ya, innape iku'to' to'ya wanî e'painon î' pe pra rî. Moropai î' taato' Paapaya wanî e'painon î' pe pra.

¹⁵ Maasa pra anî'ya yapisî pepîn Paapa winîpai, mîrîrî Moisés nuri'tiya yenupanto' yawîrî pra awanî ye'nen. Tîise uurî'nîkon taruma'ti Paapaya pe man. Tîise mîrîrî Moisés nuri'tiya yenupanto' ton pra awanî ya, anî'ya epu'ti pepîn e'painon î' kai'ma imakui'pî pe tîwanî. [Tîise moro man, Utaruma'tikon Paapaya pe man.

¹⁶ Tîise innape ikupî wenairî neken Paapaya itîrî uupia'nîkon. Mîrîrî pîkînsa' eesepu'ti î' kai'ma kai'ma epe'mîra Paapaya itîrî uupia'nîkon. — Itîrîuya —ta'pî Paapaya tamî'nawîronkon Abraão payannî'san pia. Mîrîrî kupîiya pepîn manni'kan neken Judeuyamî' Moisésya yenupanto' esanon pia, tîise manni'kan innape Paapa iku'nenan Abraõoya innape ikupî'pî warantî tîwe'sanon pia nîrî itîrî'pîiya. Maasa pra Abraão wanî tamî'nawîronkon uurî'nîkon innape iku'nenan yunkon pe.

¹⁷ Maasa pra Paapa maimu e'menukasa'ya taasa':

—Abraão, akupîuya pe wai tu'kankon
pemonkonyamî' tamokon pe *Gn 17.5*

—ta'pîiya. Abraão nurî'tî wanî uyunkon pe,
mîrîrî warantî î' ta'pî tîuya yawîrî ikupî'pî
Paapaya, manni' Paapa, innape Abraão nîkupî'pî,
manni' Paapa isa'manta'san pîmî'sa'kanen,
moropai manni' î' teesera'masen pepîn esera'ma
emapu'tînen.

¹⁸ Abraãoya innape ikupî tîuya wenai î' kupîiya
nîmîkî'pî. Teuren î' pensa ikupîiya epu'tî ye'ka
pe pra tîise inîmîkî'pîiya. Mîrîrî wenai tu'kankon
pemonkonyamî' tamokon pe eena'pî. Î' kai'ma
Paapa maimu e'menukasa'ya ta'pî see warantî:

—Apayanyamî' wanî pe man tu'ke *Gn 15.5*
—ta'pîiya.

¹⁹ Mîrîrî yai Abraão kono po wanî'pî eseuwarapo
kono' 100 kaisari. Tîise mîrîrî warantî si'ma
eesenumenkato' e'pî'tî'pî î' kai'ma a'yeke'ton pe
teenasa' pî', moropai î' kai'ma eesenumenka'pî
tîno'pî Sara pî', tînre ton yenpoiya pra awanî
ye'nen. Tîise innape iku'toi'ya wanî'pî tîwîrîrî,
iiwanmîra eena pra.

²⁰ Mîrîrî ye'nen Abraãoya innape iku'to' tîuya kupî
pra awanî'pî tîwanmîra. Moropai —Innape naka
Paapaya ikupî pe nai —taiya pra awanî'pî. Tîise
innape iku'toi'ya wanî'pî inî' panpî' meruntî ke.
Moropai mîikîrîya Paapa yapurî'pî. —Morî pe
Paapa man —taapî'tî'pîiya.

²¹ Maasa pra meruntî ke Paapa wanî epu'tî'pîiya.
Moropai tamî'nawîrî î' kupî ta'pî tîuya yawîrî ikupî
Paapaya epu'tî'pîiya. Mîrîrî ye'nen inîmîkî'pîiya.

²² Mîrîrî ye'nen innape ikupî Abraãoya wenai

—Morî pe mîkîrî kupî'pî Paapaya —taato' e'menukasa' man.

²³ Mîkîrî ton pe neken awe'menukasa' pra awanî'pî tîise uurî'nîkon ton pe nîrî awe'menukasa' wanî'pî.

²⁴ Maasa pra innape Paapa kupî'nîkon wenai, manni' Paapa Uyepotorîkon Jesus Cristo pîmî'sa'ka'tîpon kupî innape. Uurî'nîkon kupîiya yairî, innape Cristo kupî wenai.

²⁵ Maasa pra Jesus rumaka'pî Paapaya aasa'mantato'pe umakuyikon unкупî'pîkon wenai. Moropai mîkîrî pîmî'sa'ka'pî Paapaya. Mîrîrî pîkînsa' yairî uurî'nîkon kupî Paapaya.

5

Morî Pe E'nî Paapa Yarakkîrî

¹ Tarîpai Paapaya uurî'nîkon ku'sa' yairî innape tîku'to' uurî'nîkon wenai. Teuren pena upî'nîkon eekore'masa' wanî'pî tîise Uyepotorîkon Jesus Cristo wenai, teekore'mai pra eena'pî moropai aminke pra tarakkîrî e'nîto'pe ukupî'pîiya'nîkon.

² Moropai tarakkîrî ko'mannî emapu'tî'pîiya innape ikupî'nîkon wenai. Mîrîrî ya morî yapîsî pî' ko'mannî iwinîpai. Mîrîrî ye'nen atausinpansa' sîrîrî, tîwarantî e'nîto'pe uurî'nîkon kupî Paapaya ye'nen. Mîrîrî pî' ta'nîkon: —Morî pe man, Paapa.

³ Moropai mîrîrî pî' neken pra tîise atausinpan nîrî tarî e'taruma'tînto' pî'. Maasa pra epu'tî'nîkon man e'taruma'tînto' wanî yapîtanîpî emapu'tînen pe.

⁴ Mîrîrî yapîtanî'sa' ye'nen, inî' panpî' morî pe e'nî, Paapa wakîri pe. Mîrîrî pîkînsa' inî' panpî' inîmîkî pî' e'nîto'kon tîrîiya.

5 Mîrîrî warantî inîmîkî'nîkon tanne, Paapaya uurî'nîkon yenku'tî pepîn tiwin kin. Maasa pra Paapaya uurî'nîkon sa'nama'pî kure'ne. Morî Yekaton Wannî tîrî'pîiya uyewankon ya' aako'manto'pe. Mîîkîrî ko'mamî wenai, epu'tî î' kai'ma Paapaya usa'namakon kure'ne.

6 Maasa pra pena uyentai'nîkon imakui'pî wanî tanne, Cristo sa'manta'pî uurî'nîkon ton pe. Manni' yai Paapa nîmenka'pî yai, aasa'manta'pî imakui'san, Paapa namanenan pepîn ton pe.

7 A'kî, sa'me pu'kuru awanî, manni' yairon ku'nen pata'se' anî' eturumaka tîisa'mantapa. Yai pra moro naka nai tiaron pemonkon pata'se' ya' anî' eturumaka tîisa'mantato'pe morî pe awanî wenai.

8 Tîîse î' kai'ma Paapaya usa'namato'kon tîuya ekaremekî sîrîrî. Imakui'san pe uurî'nîkon wanî tîîse, Cristo sa'manta'pî uurî'nîkon pîika'tîpa.

9 Pakî'nan po Cristo sa'manta'pî yai, tîmînî kamo'pîiya. Mîrîrî wenai uurî'nîkon nîkupî'pî ye'masai'ya. Mîrîrî ye'nen morî pe uku'sai'ya'nîkon Paapa yarakkîrî. Kure'ne upîika'tîiya'nîkon. Moropai epu'tî'nîkon inî'rî Paapa ekore'ma pepîn upî'nîkon, utaruma'tîiya'nîkon pepîn, Cristo nîkupî'pî wenai.

10 Teuren pena aminke e'nî'pî Paapa pî' teeyaton pe e'nî ye'nen. Tîîse tîîpia e'nîto'pe uurî'nîkon mana'poka'pîiya tînmu sa'manta'pî wenai. Tarîpai uurî'nîkon wanî Paapa piawon pe pu'kuru. Mîrîrî warantî upîika'tî'pîiya'nîkon tînmu sa'mantato' wenai, moropai tîwîrî upîika'tîiya'nîkon tîîpia erepannî pîkîrî. Maasa pra enen tînmu ko'mamî ye'nen.

11 Mîrîrî pî' neken pra atausinpan tîise Paapa pemonkono pe e'nî pî' nîrî atausinpan, Uyepotorîkon Jesus Cristo nîkupî'pî wenai. Maasa pra mîikîriya uurî'nîkon kupî'pî Paapa wanîyakon pe, iipiawon pe pu'kuru e'nîto'pe.

Adão Yekare Moropai Cristo Yekare

12 Pena e'mai'non warayo' Adão sa'manta'pî imakui'pî tînkupî'pî wenai. Mîrîrî pata pai imakui'pî ku'nenan pemonkonyamî' sa'manta tînkupî'pîkon wenai. Mîrîrî pîkînsa' tîisa'mantassen pe tamî'nawîronkon pemonkonyamî' wanî.

13 Pena maasa Moisés pia tîmaimu rumaka Paapaya pra tîise, imakui'pî kupî pî' pemonkonyamî' ko'mamî'pî sîrîrî pata po. Tîise Paapaya taasa' pra man to' pî': —Moisés pia untîrî'pî umaimu yawîrî awe'sa'kon pra naatî —taasai'ya pra man, maasa itîisa' tîuya pra tîwanî ye'nen.

14 Mîiwîni tîise tamî'nawîronkon pemonkonyamî' wanî'pî tîisa'mantassen pe sîrîrî, Adão nurî'tî wanî'pî pata pai Moisés nurî'tî wanî'pî pîkîrî, maasa pra imakui'pî kupî'pî to'ya. Paapa maimu yawîrî pra Adão wanî'pî warantî pra inkamoro wanî'pî tîise imakui'pî kupî'pî to'ya. Mîikîri Adão nurî'tî wanî'pî manni' aaipî kupî manni' ekareme'nen pe.

15 Tîise manni' epe'mîra Paapa nîtîrî uupia'nîkon, mîrîrî wanî pepîn manni' Adão nurî'tî nîkupî'pî warantî. Maasa pra epu'tî'nîkon Adão nîkupî'pî wenai tu'kankon pemonkonyamî' wanî'pî tîisa'mantasanon pe, Adão nurî'tî sa'mantasa' warantî tîwe'sanon pe. Tîise inî' panpî epu'tî'nîkon morî pe Paapa e'to' wanî mîrîrî warantî pra. Maasa pra tiwinan nîkupî'pî wenai, tu'kankon

pemonkonyamî' pîika'tî'pî Paapaya. Morî panpî' itîrîiya epe'mîra, tiwinan warayo' wenai. Mîikîrî wanî Jesus Cristo pe.

16 Moropai awanî tiaron pe Paapa nîtîrî uu-pia'nîkon, mîikîrî tiwinan warayo', Adão nîkupî'pî imakui'pî warantî pra. Mîrîrî imakui'pî pîkînsa' Paapaya uyenunto'kon wanî'pî. Mîwîni tîise Jesus nîkupî'pî wenai Paapaya ta'pî uurî'nîkon pî' —Morî pe awanîkon —ta'pîiya teuren kure'ne imakui'pî kupî tîpo.

17 Inna seru' pepîn mîikîrî tiwinan warayo' nîkupî'pî imakui'pî wenai tamî'nawîronkon pemonkonyamî' ena'pî tîsa'mantasanon pe. Tîise itentai innape awanî tiaron warayo' manni' Jesus Cristo nîkupî'pî wenai ipatîkarî pemonkonyamî' ko'mamî enen iipia. Tamî'nawîronkon mannankan morî pe Paapa nîkupî'sanya î' kai'ma tîiko'manto'kon eporî Jesus Cristo wenai amenan pe tîiko'manto'kon yarakkîrî, mîrîrî epe'mîra intîrî tenapisîkon wenai.

18 Mîrîrî ye'nen mîikîrî tiwinan nîkupî'pî imakui'pîya tamî'nawîronkon pemonkonyamî' sa'manta emapu'tî'pî. Tîise tiwinan nîkupî'pî yairon wenai to' e'pîika'tîto'kon ton tîrî'pîiya inî'rî to' sa'manta namai. Moropai to' ko'manto' ton tîrî'pîiya to' pia.

19 A'kî, tiwinan warayo' Paapa maimu yawîron pepîn nîkupî'pî wenai, tamî'nawîronkon ena'pî imakui'san pe. Mîrîrî warantî nîrî tiwinan warayo' Paapa maimu yawîrî tîwe'sen nîkupî'pî wenai uurî'nîkon kupî Paapaya morî pe.

20 Moisésya yenupanto' wanî inî' panpî' imakui'pî pe e'nî epu'tî emapu'tînen pe, yawîrî

e'nîsa' ye'nen. Tîise î' pensa imakui'pî pe e'nî epu'tî emapu'tîsai'ya ya, î' kai'ma umakuyikon yentai Paapa wanî epu'tî emapu'tîiya, epe'mîra upîika'tîiya'nîkon wenai.

²¹ Mîrîrî warantî isa'manta'san pe uurî'nîkon wanî unkupî'pîkon imakui'pî wenai. Mîrîrî warantî nîrî Paapaya morî pe uku'sa'kon wenai uurî'nîkon wanî ipatîkarî enen tîiko'mansenon pe Uyepotorîkon Jesus Cristo nîkupî'pî wenai.

6

Î' Kai'ma Cristo Yarakkîrî Ko'mannîto'

¹ Mîrîrî ye'nen o'non ye'ka pe esenumenkan pî' naatî? Î' kupî'nîkon e'pai nai? Imakui'pî kupî pî' ka'rî ko'mannî, inî' panpî' morî pe Paapa e'to' enato'pe itentai?

² Kaane, mîrîrî ku'pai pra man. Maasa pra uurî'nîkon wanî isa'manta'pî warantî, imakui'pî ku'nen pe pra. Mîrîrî warantî e'nîpai'nîkon man imakui'pî kupî namai.

³ Î' kai'ma innape awanî epu'nen amîrî'nîkon, î' pensa uurî'nîkon esenpatakona yai tiwin enanî'pî Cristo yarakkîrî. Mîrîrî ye'nen esenpatakonanto'ya ekaremekî î' kai'ma Cristo sa'mantasa' warantî uurî'nîkon sa'manta'pî nîrî yarakkîrî.

⁴ Mîrîrî warantî Cristo esu'na'tî'pî warantî uurî'nîkon esu'na'tî'pî nîrî yarakkîrî. Moropai Cristo pîmî'sa'ka'pî Paapaya isa'manta'san kore'tapai tîmeruntîri ke. Mîrîrî warantî nîrî uurî'nîkon e'mî'sa'ka'pî, uurî'nîkon ko'manto'pe amenan pe uyeserukon e'to'pe.

⁵ Inna, seru' pepîn uuri'nîkon sa'manta'pî Cristo yarakkîrî, î' kai'ma Cristo sa'manta'pî manni' warantî. Moropai tîisa'manta tîpo, Cristo e'mî'sa'ka'pî warantî uuri'nîkon nîrî e'mî'sa'ka'pî yarakkîrî.

⁶ Mîrîrî ye'nen inî'rî manni' uyeserukon rî'pî penaro' uyewankon ya' tîwe'sen yawîrî pra uuri'nîkon enasa'. Pakî'nan po Cristo sa'manta'pî warantî sa'mantansa' ye'nen, inî'rî imakui'pî anku'pai pra enansa'. Mîrîrî warantî aataretî'ka'pî. Mîrîrî ye'nen uyentai'nîkon imakui'pî ena pepîn tiwin kin.

⁷ Maasa pra anî' sa'mantasa' ya Cristo yarakkîrî, mîikîrî wanî imakui'pî yentai. Itesa' pe imakui'pî wanî pepîn, yawîrî aako'mamî namai.

⁸ Isa'manta'san pe e'nî ye'nen Cristo yarakkîrî, yarakkîrî nîrî ko'mannî. Innape awanî.

⁹ Moropai epu'tî'nîkon man Cristo e'mî'sa'ka'pî sa'mantanto' winîpai. Mîrîrî ye'nen inî'rî aasa'manta pepîn, sa'mantanto' yentai eenasa' ye'nen.

¹⁰ Tîisa'manta yai, aasa'manta'pî tiwin ite'ka imakui'pî unkupî'pîkon yaretî'kapa kai'ma tamî'nawîrî. Moropai aako'mamî tarîpai ipatîkarî Paapa wakîri pe pu'kuru.

¹¹ Mîrîrî warantî nîrî amîrî'nîkon e'kupî isa'manta'pî warantî awanîkonpa imakui'pî kupîya'nîkon namai, tîise Paapa wakîri pe awanîkonpa, maasa pra Jesus Cristo yarakkîrî aako'mamîkon ye'nen.

¹² Mîrîrî ye'nen ayentai'nîkon imakui'pî ena kî'tîtî. Ayeserukon rî'pî penaro' yawîrî ikupîya'nîkon kai'ma ke'tî.

13 Mîrîrî warantî imakui'pî pata'se' ton tîrîya'nîkon e'pai pra man, tîise eturumakatî neken Paapa pia, itu'se tîwe'to' ku'to'peiya amîrî'nîkon yarakkîrî, ipemonkono pe awanîkon ye'nen. Maasa pra amîrî'nîkon wanî'pî pena isa'manta'san pe, tarîpai amîrî'nîkon kupî'pîiya enen tîiko'mansenon pe. Mîrîrî ye'nen iipia eturumakatî tamî'nawîrî morî ku'nenan pe awanîkonpa.

14 Tarîpai inî'rî ayesa'kon pe imakui'pî ko'mamî pepîn, ayentai'nîkon eena pepîn. Maasa pra amîrî'nîkon ko'mamî pepîn Moisésya yenupanto' rî'pî kupî pî', tîise aako'mamîkon tarîpai morî pe Paapa e'to' ya'.

Paapa Poitîrî Pe E'ni

15 Tauya apî'nîkon. Moisésya yenupanto' yawîrî pra enansa' ye'nen, imakui'pî kupî'nîkon e'painon morî pe Paapa e'to' ya' enansa' ye'nen? Kaane, tiwin kin ikupî eserîke pra man.

16 Maasa pra epu'nenan amîrî'nîkon morî pe. Anî' eturumakasa' ya, tesa'kon yenya', mîikîrî ko'mamî ipoitîrî pe. Tîwîrî itesa'ya itu'se tîwe'to' yawîrî iku'to'peiya yaipontî ko'mannîpî. Mîrîrî warantî amîrî'nîkonya imenka e'pai awanî tarîpai. Imakui'pî kupî pî' aako'mamîkon ya, inyakano'pî wanî sa'mantanto'pe. Mîiwîni pra Paapa maimu yawîrî aako'mamîkon ya, amîrî'nîkon kupîiya ya-iron pe pu'kuru aako'mamîkonpa.

17 Tîise taa annaya, morî pe pu'kuru Paapa man. Maasa pra amîrî'nîkon wanî'pî pena imakui'pî maimu yawîrî tîwe'sanon pe. Tarîpai amîrî'nîkon wanî Paapa maimu yawîrî tîwe'sanon

pe tamî'nawîrî ayewankon ke. Maasa pra eesenupa'pîkon ipî' mîrîrî yapisî'pîya'nîkon.

18 Amîrî'nîkon pîika'tî'pîiya imakui'pî winîpai amo'kakonpa. Moropai amîrî'nîkon ena'pî Paapa poitîrî pe. Manni' yairon itu'se Paapa e'to' ku'nen pe eena'pîkon.

19 Eseurîma sîrîrî mîrîrî to' poitîrî pî', maasa pra mararî neken epu'nen pe awanîkon ye'nen. A'kî, pena amîrî'nîkon wanî imakui'pî poitîrî pe. Eeturumakasa'kon wanî'pî tamî'nawîrî imakui'pî si'ta kupî pî' aako'mamîkonpa. Tarîpai tauya, eturumakatî Paapa poitîrî pe, aako'manto'kon e'to'pe morî pe, Paapa yarakkîrî, imakui'pî ton pra.

20 Pena imakui'pî kupî pî' awanîkon yai, tiwin kin î' pensa itu'se Paapa e'to' yawîrî iku'sa'ya'nîkon pra naatîi.

21 Pena mîrîrî kupî pî' aako'mamîkon yai, î' morî yapisî'pîya'nîkon? Yapisîya'nîkon pra naatîi, tîise eesewankono'manto'kon neken awanî'pî tîweppe'se. Maasa pra mîrîrî ku'sa' miakanno'pî wanî mîrîrî sa'mantanto'pe.

22 Tîise mîrîrî winîpai amîrî'nîkon epa'ka'pî imakui'pî yapai. Tarîpai amîrî'nîkon wanî Paapa pemonkono pe pu'kuru. Mîrîrî ye'nen morî eporîya'nîkon. Maasa pra aako'manto'kon yeseru wanî Paapa ton pe î' anku'pai eesepu'tîkon. Moropai mîrîrî miakanno'pî wanî epu'tîya'nîkon ipatîkarî ko'mannîto'pe.

23 Maasa pra imakui'pî kupî pî' ko'mannîto' miakanno'pî wanî mîrîrî sa'mantanto'pe. Tîise uupia'nîkon Paapa nîtîrî epe'mîra, manni' Uyepotorîkon Jesus Cristo yarakkîrî ko'mannî we-

nai, mîrîrî miakanno'pî wanî mîrîrî ipatîkarî enen ko'mannîto'pe.

7

Wîri' Etinyoma'pî Yekare

¹ Tarîpai, î' kai'ma tauya sîrîrî? Amîrî'nîkon wanî penaronkon atamokon yenupanto' epu'nenan pe. Mîrîrî yawîrî e'nîpai awanî enen ko'mannî pîkîrî.

² See warantî awanî. Wîri' tinyoma'pî ko'mamî e'pai awanî tînyo yarakkîrî neken, mîrîrî ayeserukon yawîrî. Î' pensa enen tînyo ko'mamî pîkîrî yawîrî awanî e'pai awanî. Tîise tînyo sa'manta'pî tîpo, eeturumaka tiwinsarî inî'rî yarakkîrî awanî pepîn.

³ Tîise mîrîrî warantî pra tînyo sa'mantasa' pra tîise, wîri' wanî ya tiaron warayo' yarakkîrî, imakui'pî kupî mîikîrîya mîrîrî. Tîise tînyo sa'manta'pî tîpo, tiaron warayo' yarakkîrî eetinyoma ya, mîrîrî wanî pepîn imakui'pî pe, maasa pra inyo sa'manta'pî ye'nen.

⁴ Mîrîrî warantî awanî amîrî'nîkon yarakkîrî, uyonpayamî'. Maasa pra pena Moisés nuri'tiya yenupanto' awanî'pîkon. Tîise Cristoya aku'sa'kon mîrîrî yentai maasa pra pena Cristo sa'manta'pî yai, amîrî'nîkon sa'manta'pî nîrî yarakkîrî kai'ma. Tarîpai amîrî'nîkon wanî Cristo pemonkono pe. Mîrîrî ye'nen amîrî'nîkon wanî imîrî pe, Cristo manni' Paapa nîmî'sa'ka'pî, mîikîrî yarakkîrî aako'manto'pe. Moropai aako'mamîkon morî pe ayeserukon Paapa ton pe.

⁵ Maasa pra pena ko'mannî'pî imakui'pî itu'se e'nîto' yawîrî ikupî pî', Moisés nurî'tîya yenu-panto' epu'tîi'ma pra. Tîise mîrîrî epu'sa' yai, inî'panpî' imakui'pî anku'pai e'nîto' epu'tî'pî. Moropai mîrîrî kupî'pî wenai epu'tî'pî mîrîrî mi-akanno'pîiya sa'mantanto'pe.

⁶ Tîise tarîpai uuri'nîkon wanî imo'kasa' pe mîrîrî Moisés nurî'tîya yenupanto' winîpai, maasa pra isa'manta'san pe e'nî'pî, mîrîrîya uuri'nîkon yaipontî pepîn inî'rî. Tîise mîrîrî winîpai emo'kannî'pî, Paapa wakîri pe e'nîto'pe. Pena Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî pra tîise, Morî Yekaton Wannîya upûika'tîkon amenan pe ko'manto'pe Paapa wakîri pe.

Moisés Nurî'tîya Yenupanto'ya

Imakui'pî Pe E'nîto' Yenpo

⁷ Moriya î' kai'ma eesenumenkakon Moisés nurî'tîya yenupanto' pî'. Mîrîrî wanî kupîya'nîkon imakui'pî pe? Kaane, mîrîrî wanî pepîn imakui'pî pe. Maasa pra mîrîrî Moisés nurî'tîya yenupanto' wenai, imakui'pî pe uuri' e'to' epu'tî'pîuya. Sîrîrî mîrîrî ton pra awe'sa' ya, î' kai'ma imakui'pî pe e'to' epu'tî'pîuya e'painon? Mîrîrî wenai epu'tî'pîuya maasa pra ta'pîiya:

—Tiaronkon ayonpa yemanne yu'se pra e'kî *Êx*

20.17; Dt 5.21

—ta'pîiya upî'.

⁸ Tîise mîrîrî etasau'ya pe, epu'tî'pîuya imakui'pî pe awanî, tiaron yemanne yu'se wanî ye'nen. Mîrîrî warantî Moisés nurî'tîya yenupanto'ya uyenu-menka'pî. Tîise mîrîrî Moisés nurî'tîya yenupanto'

ton pra awe'sa' ya, î' kai'ma imakui'pî pe e'to' epu'tî'pîuya pepîn e'painon.

⁹ Pena uuko'mamî'pî Paapa wakîri pe kai'ma maasa Moisés nurî'tîya yenupanto' etauya pra awanî yai. Tîise etasau'ya tîpo, epu'tî'pîuya î' kai'ma imakui'pî pe uurî wanî. Maasa pra mîrîrî yawîrî pra wanî ye'nen.

¹⁰ Moropai Paapa piapai aminke wanî epu'tî'pîuya. Teuren Moisés nurî'tîya yenupanto' tîrî'pî Paapaya, yawîrî tîiko'mansen ko'manto'pe Paapa pia ipatîkarî, upîika'tîiya pra awanî'pî. Maasa pra mîrîrî yawîrî uuko'mamî eserîke pra awanî ye'nen. Mîrîrî wenai iipiapai uuko'mamî ipatîkarî epu'tî'pîuya.

¹¹ Maasa pra imakui'pîya uyenku'tî'pî Moisés nurî'tîya yenupanto' wenairî. Mîrîrî yawîrî wanî wenai ipatîkarî uuko'mamî kai'ma esenumenka tanne umo'ka'pîiya Paapa piapai, yawîrî pra wanî ye'nen.

¹² A'kî, Moisés nurî'tîya yenupanto' wanî morî pe. Moropai yawîrî ko'mankî ta'pîiya wanî yairî morî pe ko'mannîto'pe yawîrî.

¹³ Mîrîrî taasai'ya tanne, mîrîrî morî pe tîwe'senya sa'mantanto' enepî'pî uupia? Kaane, tiwin kin mîrîrîya sa'mantanto' ene'sa' pra man, tîise imakui'pî yu'se e'to'ya ene'sa'. Paapa nîtîrî'pî unku'pî ton ku'sau'ya pra wanî wenai mararî pra imakui'pî pe uyera'ma Paapaya epu'tî'pîuya.

Morî Kupî Yu'se E'nî Tanne

Imakui'pî Kupî pî' Ko'mannîto'

¹⁴ Epu'tî'nîkon man unku'pîkon ton Moisés nurî'tîya yenupanto' wanî'pî Morî Yekaton Wannî

wini'pai. Tîise uuri' wani' pemonkon pe. Moropai eturumaka imakui'pî yu'se e'to' ku'to'peuya. Mîrîrî ye'nen uyentai imakui'pî enasa', uyesa' pe eenasa'.

15 Mîrîrî ye'nen î' kupîuya epu'tîuya pra awanî. Maasa pra î' itu'se pra e'to' kupîuya uwakîri pe, itu'se e'to' kupîuya pra tîise.

16 Anku'pai e'to' pepîn kupîuya tauya ya, mîrîrî wenai eesepu'tî, innape Paapa nîtirî'pî unku'pikon ton wani' yairî.

17 Maasa pra uyeseru yenpoiya ye'nen, uuri'ya mîrîrî kupî pepîn tîise uyewan ya' tîwe'sen, imakui'pîya ikupîuya emapu'tî.

18 Maasa pra epu'tî pî' wai, morî ton pra awanî uyewan ya', tîise uyewan ya' wani' uyeseru penaro'. Teuren morî anku'pai esenumenka tanne, tîise ikupîuya pepîn.

19 Anku'pai pra e'to', mîrîrî neken kupîuya. Mîrîrî ye'nen morî anku'pai esenumenkato' kupîuya pra awanî tîise, imakui'pî anku'pai pra esenumenkato' mîrîrî neken kupîuya. Mîrîrî warantî uyeseru wani'.

20 Tîise anku'pai pra e'to' kupîuya ya, uuri'ya ikupî pepîn mîrîrî. Tîise imakui'pî tîiko'mansen uyewan ya' wenai ikupîuya.

21 Mîrîrî warantî î' esuwa'ka epu'tî pî' wai uyarakkîrî. Î' pensa morî kupî pî' esenumenka tanne, mîrîrî kupîuya pra imakui'pî neken kupîuya.

22 Teuren î' kai'ma unku'pî ton pe Paapa eseurîma'pî wani' uwakîri pe pu'kuru.

23 Tîise tiaron uyeseru era'mauya, mîrîrî uya' tîiko'mansen. Morî anku'pai wani' tanne ikupîuya

pra awanî emapu'tînen. Manni' uya' tîwe'senya uyentai imakui'pî ena emapu'tî.

²⁴ Mîrîrî pîkînsa' kure'ne esewankono'masa' wanî, imakui'pî wanî ye'nen. Anî'ya see umo'ka e'painon imakui'pî kupî pî' uuko'manto' winîpai, manni' sa'mantanto' ya' uyaanen winîpai?

²⁵ Tîise epu'tî pî' wai, moro awanî tiwinan, Uye-potorîkon Jesus Cristo. Mîrîrî ye'nen tauya Paapa pî': —Morî pe man, maasa pra Jesus Cristo wenai upîika'tîsa'ya ye'nen —tauya.

Sîrîrî warantî uuko'manpîti. Esenenenkato' ya' itu'se Paapa e'to' anku'pai e'pîti teuren, tîise moro awanî uuko'manto' ya', itu'se Paapa e'to' pepîn uyentainon.

8

Morî Yekaton Wannî Wanî Uyesa'kon Pe

¹ Tarîpai inî'rî î' ton pra man tiwin kin mannankan Jesus Cristo yarakkîrî tîwe'sanon sa'mantato' ton.

² Maasa pra Morî Yekaton Wannî Paapa nîtîrî'pîya to' mo'kasa' ye'nen sa'mantanto' yapai. Mîikîrîya ko'mannîto' ton tîrî'pî Jesus Cristo yarakkîrî ko'mannî'nîkon wenai. Mîrîrî ye'nen uurî'nîkon mo'ka'pîya imakui'pî yapai moropai sa'mantanto' yapai epu'tî'nîkon.

³ Mîrîrî Moisés nurî'tîya yenupanto' nîmo'ka eserîkan pepîn a'tu'mîra e'nî wenai. Mîrîrî uyeserukon imakui'pî kupî pî' ko'mannî emapu'tînen mo'ka'pî Paapaya. Imo'ka'pîya see warantî. Tiwinan tînmu yarima'pîya sîrîrî non pona. Aaipî'pî pemonkon pe eesenpo'pî uurî'nîkon

warantî. Mîrîrî imakui'pî pe e'nîto' yaretî'kapa kai'ma aai'pî'pî.

⁴ Paapaya mîrîrî kupî'pî Moisés yenupanî'pî yawîrî e'nîto'pe'nîkon kai'ma. Tîise yawîrî ko'mansa' pra awanî. Tîise ko'mannî'nîkon î' kai'ma Morî Yekaton Wannî Paapa nîtirî'pîya uyenu'pa'pîkon yawîrî. Inî'rî ko'mannî pepîn uyeserukon itu'se e'nîto' yawîrî.

⁵ Maasa pra ko'mannî'nîkon ya uyeserukon un-kupîkon ko'mannî'pî esenumenkan pî'. Esenumenkanto' wanî mîrîrî pe rî. Tîise esenumenkan ya î' kai'ma Morî Yekaton Wannî nîkupî pî' mîrîrî wanî itu'se awe'to' yawîrî.

⁶ Tîise î' kai'ma itu'se e'nîto' yawîrî esenumenkan pî' ko'mannî'nîkon ya, mîrîrî esenumenka'nî'pî miakanmaiya sa'mantanto' ke. Tîise î' kai'ma Morî Yekaton Wannî esenumenka warantî esenumenkan ya, mîrîrî wanî ko'mannîto'pe moropai tîwanmîra e'nîto'pe.

⁷ Mîrîrî ye'nen itu'se tîwe'to'kon yawîrî teesenumekasanon pemonkonyamî'ya Paapa yapurî pra awanî mîrîrî. Tîise Paapa yeyaton pe to' ko'mamî mîrîrî, maasa pra tesarukon yawîrî to' ko'mamî ye'nen, Paapa maimu yawîrî ikupî to'ya eserike pra awanî ye'nen.

⁸ Mîrîrî ye'nen itu'se tîwe'to'kon yawîrî to' ko'mamî wenai Paapa wakîri pe to' wanî pepîn tiwin kin.

⁹ Tîise amîrî'nîkon ko'mamî pepîn mîrîrî warantî ayeserukon rî'pî kupî pî'. Tîise aako'mamîkon î' kai'ma itu'se Morî Yekaton Wannî e'to' yawîrî, innape ayewankon ya' Morî Yekaton Wannî Paapa nîtirî'pî ko'mamî ye'nen. Tîise anî' wanî ya, manni'

Morî Yekaton Wannî Cristo nîtirî'pî ton pra itewan ya', ipemonkono pe awanî pepîn.

10 Tîise ayewankon ya' Morî Yekaton Wannî ko'mamî ye'nen teuren tîisa'mantassen pe awanîkon tanne, amakuyikon wenai, tîise Morî Yekaton Wannî Paapa nîtirî'pî wanî tîiko'mansen pe. Maasa pra amîrî'nîkon ku'sa' tîuya ye'nen yairî Paapa pia-won pe.

11 Mîikîrî Morî Yekaton Wannî Paapa winîpainon ko'mamî ya ayewankon ya', Paapa, Jesus pîmî'sa'ka'tîpon sa'mantanto' winîpai, mîikîrîya morî aako'manto'kon tîrî nîrî, manni' ayewankon ya' tîiko'mansen wenai ikupîiya.

12 Mîrîrî ye'nen uyonpayamî', unkupîkon ton moro man, Paapa poitîrî pe e'nî ye'nen. Inî'rî pena ikupî pî' ko'mannî'pî yawîrî ko'mannî e'pai pra mañ.

13 Î' wani' awanî ye'nen ayeserukon rî'pî kupî pî' aako'mamîkon ya, aasa'mantakon. Tîise Morî Yekaton Wannî Paapa nîtirî'pîya apîika'tîkon ya, mîrîrî eesenumenkato'kon ayeserukon winîpai amîrî'nîkon sa'manta pepîn tîise enen aako'mamîkon.

14 Maasa pra tamî'nawîronkon manni'kan Morî Yekaton Wannî Paapa nîtirî'pî pia tîiko'manto'kon rumakatîponkon inkamoro wanî Paapa munkî pe pu'kuru.

15 Maasa pra Morî Yekaton Wannî Paapa nîtirî'pî amîrî'nîkon pia eranne' pe inamakonpa pra tîise Morî Yekaton Wannî tîrî'pîiya tînmuku pe aku'to'peiya'nîkon. Moropai tînmuku pe aku'sa'kon Morî Yekaton Wannîya pata pai taaya'nîkon Paapa pî': —Paapa, uyun amîrî —taaya'nîkon ayunkon pe

eenasa' ye'nen.

¹⁶ Morî Yekaton Wannî Paapa nîîrî'pî ko'mamî uyewankon ya' wenai, ta'nîkon: —Uurî tarîpai Paapa munmu. Moropai Morî Yekaton Wannîya nîrî taa: —Amîrî wanî Paapa munmu pe —taiya.

¹⁷ Maasa pra uurî'nîkon wanî inmukuyamî' pe. Mîrîrî ye'nen î' pensa tîpemonkonoyamî' pia morî tîrîya yai, uurî'nîkonya nîrî yapisî. Moropai Cristo e'taruma'tî'pî warantî tîwe'taruma'tîi ko'mannî'sa' ya, î' pensa Cristo pia tîntîrî pe tînkoneka'pî tîrîya yai, uurî'nîkon nîrî wanî iipia yapi'to'pe. Mîrîrî wenai morî yapisîiya kaisarî uurî'nîkonya nîrî inapisî yonpa yapisî.

Î' Kai'ma Tiwinano'pî Wei Yai E'nî Pe Nai

¹⁸ Esenenka î' kai'ma tarî e'taruma'tînto' pî'. Mîrîrî wanî mararî neken taataretî'kasen pe. Tîise maasa panpî' era'ma'nîkon kupî sîrîrî kure'nan mîrîrî yentainon morî esera'ma kupî sîrîrî.

¹⁹ Maasa panpî' tiwinano'pî wei yai Paapaya tînmukuyamî' pe e'nî yenpo kupî sîrîrî. Mîrîrî nîmîkî pî' tamî'nawîronkon Paapa nîkupî'san sîrîrî pata ponkon ko'mamî sîrîrî. Moropai o'ma'kon tarî non po tîwe'sanon tîiko'mansenonya inîmîkî ko'mannîpî sîrîrî.

²⁰ Maasa pra sîrîrî pata po Paapa nîkupî'pî wanî morî pe pra. Teuren pena morî pe awanî'pî. Mîrîrî tîpo imakui'pî pe eena'pî. Tîise mîrîrî warantî itu'se tîwanî ye'nen Paapaya ikupî'pî tîwîrîrî awe'ku'sa' pra man mîrîrî warantî.

²¹ Tîise Paapaya ta'pî: —Tiwinano'pî wei yai aataretî'ka pe man. Inî'rî aako'mamî pepîn mîrîrî warantî tîise eetinyaka'ma. Mîrîrî yai morî pe

eena kupî sîrîrî morî pe Paapa munkîyamî' eena kaisarî morî pe Paapaya ikupî.

²² Epu'tî'nîkon man sîrîrî tîpo see tamî'nawîron Paapa nîkupî'pî eseka'nunka ko'mannîpî ne'ne' pe tîwe'to' pî', manni' wîri' eseka'nunka ko'mannîpî tînre yenpo tîuya yai eesenpo pîkîrî aako'mamî warantî.

²³ Mîrîrî Paapa nîkupî'pî tamî'nawîronya neken tîmoron epu'tî pepîn tîise uurî'nîkon nîrî manni'kan Paapa nîtirî'pî Morî Yekaton Wannî yapisîtîponkonya nîrî tîmoronkon epu'tî ko'mannîpî. Paapaya Morî Yekaton Wannî tîrî'pî uurî'nîkon pia e'mai' pe. Tîise mîrîrî yai tamî'nawîrî morî pe uurî'nîkon ku'sai'ya pra man. Mîrîrî ye'nen tiwin wei ikupî tîuya ekareme'nen pe neken, Paapaya itîrî'pî uyewankon ya'. Mîrîrî ye'nen î' pensa Paapaya ikupî nîmîkî pî' ko'mannî sîrîrî. Morî pe tînmukuyamî' kupîiya weiyu yai Paapaya morî pe ukupîkon kupî sîrîrî.

²⁴ Î' wani' awanî ye'nen kin iwaikkatoi pe uurî'nîkon e'pîika'tîsa' sîrîrî, inîmîkî pî' ko'mannî temapu'tî. Tîise aapia'nîkon tamî'nawîrî awe'pîika'tîsa'kon kai'ma eesenumenkakon mîrîrî? Kaane, maasa e'pîika'tînsa' pra man tamî'nawîrî mîrîrî ye'nen inîmîkî pî' ko'mannî'nîkon sîrîrî. Mîrîrî warantî tamî'nawîrî e'pîika'tîsan pe e'nî ya, inîmîkî pî' ko'mannî pepîn e'painon.

²⁵ Mîrîrî ye'nen inîmîkî pî' ko'mannî'nîkon sîrîrî manni' uurî'nîkon nera'ma'pî pepîn weiyu erepamî nîmîkî pî' ko'mannî'nîkon sîrîrî teeseta'kai pra.

²⁶ Mîrîrî warantî Morî Yekaton Wannî Paapa nîtirî'pîya uurî'nîkon pîika'tî. A'tu'mîra uurî'nîkon

epu'tî tîuya wenai upîika'tîiya'nîkon. Î' kai'ma Paapa yarakkîrî eseurîmanpai e'nî tanne eseurîman eserîke pra awanî tîise mîikîrî Morî Yekaton Wannî eseurîma Paapa yarakkîrî î' ankapai e'nîto' epu'tîiya. Mîrîrî ekaremekîiya teeseka'nunkai uurî'nîkon ton pe. Esatîiya Paapa pî' uurî'nîkon ton pe. Mîrîrî warantî uurî'nîkon pîika'tîiya.

27 Moropai Paapa wanî pemonkonyamî' yewan era'manen pe inepu'tî pe awanî. Moropai Morî Yekaton Wannî esenumenkato' epu'nen pe nîrî awanî. Mîrîrî ye'nen î' kai'ma tîpemonkonoyamî' ton pe î' esatîiya epu'tîiya. Moropai mîrîrî inesatî wanî itu'se tîwe'to' yawîrî epu'tî Paapaya.

28 A'kî, epu'tî'nîkon man, tamî'nawîrî î' teesuwakasen manni'kan Paapa yapurînenan yarakkîrî mîrîrî pî' Paapa esenyaka'ma morî pe manni'kan kupîpa. Mîrîrî kupîpa kai'ma uyarakkîrî'nîkon uurî'nîkon yanno'pîiya. Î' kai'ma itu'se tîwanî yawîrî ikupîpa kai'ma.

29 Maasa pra pena pata pai tîmîrî pe Paapaya menkannî'pî moropai upantaka'pîiya'nîkon tînmu warantî uurî'nîkon enato'pe kai'ma mîrîrî kupî'pîiya. Moropai mîrîrî ku'sa' tîuya tîpo tînmu wanî e'mai' pe uruinankon pe uurî'nîkon wanî ita'mi'san pe.

30 Mîrîrî warantî uyanno'pîiya'nîkon moropai upantaka'pîiya'nîkon. Uyanno'pîiya'nîkon neken pepîn tîise ukupî'pîiya'nîkon morî pe uurî'nîkon e'to'pe. Yairî uurî'nîkon e'to'pe neken pra tîise tarakkîrî morî yapisî tînmuya yai yarakkîrî uurî'nîkonya morî yapi'to'pe ikupî'pîiya. Mîrîrî warantî e'nîto'pe ikupî'pî Paapaya.

Uyepotorîkon Jesus Cristo Wenai

Paapaya Usa'namato'kon

³¹ Tamî'nawîron mîrîrî Paapa nîkupî'pî pî' î' ta'nîkon e'painon? Paapaya uurî'nîkon pîika'tîsa' tanne, anî' wanî e'painon uyentai'nîkon Paapa yarakkîrî e'nî tanne? Î' ton pra man.

³² Mîikîrî Paapaya taasa' pra man tiwin kin see warantî: —Ûnmu tiwinan yarimauya pepîn aasa'mantato'pe inkamoro ton pe —taasai'ya pra man. Tîise itîrî'pîiya i'nînma ye'ka pe pra tamî'nawîronkon uurî'nîkon ton pe. Mîikîrî tînmu tîlsa' tîuya pata pai tamî'nawîron morî tîrîiya pepîn e'painon uupia'nîkon? Itîrîiya.

³³ Anî' kin eseurîma e'painon uurî'nîkon Paapa nîmenka'san winîkî Paapaya rî ta'pî anî' eseurîma pepîn to' winîkî maasa pra yairî pu'kuru un-kupî'san inkamoro.

³⁴ Anî'ya taa eserîke pra man uurî'nîkon pî': —Imakui'pî ku'sa' to'ya —taiya ya upî'nîkon, î' pe pra rî awanî. Î' wani' awanî ye'nen? Maasa pra Cristo sa'manta'pî uurî'nîkon ton pe moropai awe'mî'sa'ka'pî isa'manta'san kore'tapai. Mîikîrî wanî enen Paapa meruntîri winî eereutasa'. Mîikîrîya esatî ko'mannîpî Paapa pî' uurî'nîkon ton pe.

³⁵ Mîrîrî ye'nen o'non pîkîrî see Cristoya usa'namato'kon kî'pî wanî sîrîrî? E'taruma'tînto' pîkîrî ka'rî? Kaane, sa'man tîwe'sen upona'nîkon pîkîrî ka'rî? Tiaronkon pemonkonyamî'ya utaruma'tîto'kon pîkîrî? Emi'ne ita're' pra e'nî pîkîrî? Î' ton pra itemanne ton pra e'nî pîkîrî? Nari' ya' ko'mannî pîkîrî, sa'mantanto'

upona'nîkon teerepansen pîkîrî ka'rî? Kaane,
tîwîrîrî uupia'nîkon aako'mamî ipatîkarî.

³⁶ Mîrîrî warantî e'taruma'tînto' pî' Paapa
maimu e'menukasa'ya taasa' man see warantî:

Awenai anna, apemonkonoyamî' wanî sîrîrî

nari' ya' sa'mantanto' ya' wei kaisari.

Mîrîrî ye'nen anna koneka pî' to' man

manni' carneiro aasa'manta ton weiyu yai
warantî *Sl 44.22*
taasai'ya man.

³⁷ Mîrîrî warantî awe'kupî tanne, tamî'nawîron
mîrîrî yentai e'nîto'pe ukupîiya'nîkon, mîikîrî
manni' uurî'nîkon sa'namatîponya.

³⁸ A'kî epu'tî pî' wai seru'ye' pe pra. Î'ya
tiwin kin uurî'nîkon pantaka pepîn moropai
umo'kaiya'nîkon eserîke pra awanî Paapa,
usa'namatîponkon yenya pai. Sa'mantanto'ya
moropai enen ko'mannîto'ya moropai ka' po
tîlko'mansenon inserîyamî'ya, moropai tarî ipîkku pe
tîwe'sanonya moropai Makui pemonkonoyamî'ya
moropai sîrîrîpe eesera'ma ko'mannîpî manni'ya
moropai maasa eesera'ma kupî manni'ya
uurî'nîkon mo'ka eserîke pra man.

³⁹ Moropai ka' kawînan tera'masenya moropai
maiwinîkî tu'nakan pe tîwe'senya moropai
tamî'nawîron Paapa nîkupî'pîya uurî'nîkon pantaka
pepîn moropai mo'kaiya pepîn Paapa yenya pai,
kure'ne usa'namasai'ya'nîkon ye'nen. Maasa
pra uurî'nîkon wanî Jesus Cristo Uyepotorîkon
pemonkono pe.

9

Paapa Moropai Ipemonkono, Israelponkon

¹ Î' tauya etatî yairon pî' eseurîma sîrîrî. Uurî wanî Cristo pemonkono pe. Mîrîrî ye'nen seru'ye' pe eseurîma pepîn. Moropai î' kai'ma esenumenkato' itu'na tîwe'sen mîrîrî ekaremekî Morî Yekaton Wannîya innape yairî eseurîmasa' seru'ye' pra.

² Mîrîrî tanne esewankono'man pî' wai kure'ne uyewan ya'. «Maasa pra upemonkonoyamî' wanî pra awanî ye'nen Cristo pemonkono pe.»

³ Mîrîrî ye'nen inkamoro upemonkonoyamî' e'taruma'tîsa', î' kai'ma to' e'pîika'tî eserîke pra era'mauya. Mîrîrî ye'nen tauya e'painon Paapa pî': —Paapa, inkamoro e'taruma'tîto' pata'se' ya' uutîto'pe pa'nî'kî Cristo piapai, inkamoro uyonpayamî' wîtî namai —tauya e'painon Paapa pî'.

⁴ Maasa pra inkamoro wanî'pî tîpemonkonoyamî' pe Paapa nîmenka'san pe. Moropai Paapaya to' kupî'pî tînmukuyamî' pe. Mîrîrî ye'nen morî pe tîwe'to' tîrî tîuya ta'pîiya to' pia. Moropai penaronkon to' yunkonyamî' yarakkîrî Paapa eseta'pî. Moropai Moisés pia inkamoro nîkupî ton tînekaremekî'pî tîrî'pîiya. Moropai Paapaya ta'pî inkamoro pî': —Sîrîrî warantî amîrî'nîkonya yairî uyapurî e'pai man. Moropai inkamoroya î' kupî tîuya taato' Paapaya yapisî'pî.

⁵ Inkamoro wanî Abraão nurî'tî payanî'san pe. Moropai Cristo nîrî wanî to' yonpa pe tarî tîwanî yai pemonkon pe. Mîîkîrî wanî Paapa pe. Tamî'nawîron yentaino pe awanî. Mîrîrî ye'nen itese' yapurî'nîkon e'pai man. “Morî pe pu'kuru

man” taa e'pai man tîwîrîrî. Mîrîrî warantî e'pai man.

⁶ Pena Paapaya inkamoro kupî'pî morî pe. Tîîse sîrîrî inkamoro ko'mamî pepîn imaimu yawîrî. Mîrîrî ye'nen î' ta'pî tîuya yawîrî ikupî Paapaya pepîn kai'ma eesenumenkakon? Kaane, maasa pra tamî'nawîronkon Israelponkon wanî pepîn Paapa pemonkono pe.

⁷ Maasa pra Paapa pia tamî'nawîronkon Abraão payanî'san wanî pepîn ipayanî'san pe pu'kuru. Î' wani' awanî ye'nen? Paapaya ta'pî Abraão nurî'tî pî':

—Manni'kan neken anmu Isaque payanî'san inkamoro neken wanî anmukuyamî' pe
Gn 21.12

—ta'pîiya Abraão pî'.

⁸ Mîîkîrî manni' esenpo'pî Abraão nurî'tî munmu manni' esenpo pe man ta'pî Paapaya yawîrî. Mîîkîrî wanî Paapa nîmenka'pî pe moropai mîîkîrî payanî'san wanî Paapa nîmenka'san pe nîrî. Tîîse tiaron manni' esenpo'pî Abraão munmu pe wanî pepîn Paapa nîmenka'pî pe. Moropai ipayanyamî' rî'san nîrî wanî pepîn Paapa nîmenka'san pe. Maasa pra mîîkîrî esenpo taasai'ya pra Paapa man mîîto'pe.

⁹ Tîîse ta'pîiya:

—Inî'rî uui'pî tiaron kono' yai aapia ayera'mapî'se. Mîrîrî yai uui'sa' ya,
ano'pî Saraya tînre yenpo pe man tiwin warayo'
pe, *Gn 18.10,14*

—ta'pîiya Abraão pî'.

¹⁰⁻¹² Moropai inî'rî ta'pîiya manni'kan Rebeca munkîyamî' pî' eeseurîma'pî. Inkamoro yunkon pe

Isaque Paapa nîmenka'pî wanî'pî. Mîrîrî warantî Paapaya inkamoro asakî'nankon menka'pî maasa tîsankon ro'ta ya' to' tîise itu'se tîwanî yawîrî ikupî'pîiya maasa to' esenpo pra tîise. Mîrîrî ye'nen Paapa eseurîma'pî tîmîrî pe Rebeca yarakkîrî. Ta'pîiya:

—A'kî Rebeca, manni' anre e'mai' pe esenpo kupî manni',
mîlkîrî wanî pe man ite'ma'pî pî' eesenpo kupî manni' mîlkîrî poitîrî pe awanî pe man *Gn*
25.23

—ta'pîiya Rebeca pî'. Mîrîrî ta'pî Paapaya maasa to' esenpo pra tîise moropai imakui'pî ku'sa' to'ya pra tîise moropai morî ku'sa' to'ya pra tîise Paapaya imenka'pî tiwin, itese' Jacó.

¹³ Pena Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man see warantî:

—Manni' Jacó wanî'pî unsa'nama pe kure'ne, unmenka'pî pe awanî'pî.

Mîrîrî ye'nen ipayanyamî' rî'san nîrî sa'namauya. Tîise manni' Esáu nîmî'pîuya, imenka'pîuya pra.

└Mîrîrî ye'nen ipayanyamî' rî'san nîrî menka'pîuya pra awanî'pî.┘ *Ml 1.2,3*

—taasai'ya man.

¹⁴ Î' ta'nîkon nai moriya mîrîrî pî'? Paapa wanî morî pe pra mîrîrî kupîiya ye'nen ta'nîkon ka'rî? Kaane.

¹⁵ Maasa pra ta'pîiya pena Moisés nurî'tî pî' tîmaimu e'menukasa' manni' po:

Uurî etî'noko'mato' wanî manni' itu'se uurî e'to' pî' neken.

Moropai uurî e'wakîma to' wanî

manni' anwakîmapai uurî e'to' pî',

Êx 33.19

ta'pîiya.

¹⁶ Mîrîrî ye'nen mîrîrî ye'ka pe awanî pepîn anku'pai pemonkon esenumenka yawîrî awanî pepîn, yeka'nunkaiya yawîrî awanî pepîn, tîise teetî'noko'mato' yawîrî neken Paapaya imenka.

¹⁷ Mîrîrî pî' pena Paapa maimu Moisés nurî'tî nîmenuka'pîya ta'pî pata esa' pe tîwe'sen Faraó nurî'tî pî'. Ta'pîiya:

—Uurîya mîrîrî warantî pata esa' pe akupî'pî.

Mîrîrî aku'sau'ya wenai î' kai'ma umeruntîri esera'mato'pe awenai tamî'nawîrî pata po,
kure'ne ipîkku pe wanî epu'to'pe
tamî'nawîronkonya Êx 9.16

—ta'pîiya.

¹⁸ Mîrîrî warantî Paapaya teetî'noko'mato' kupî manni' itu'se tîwe'to' yarakkîrî moropai itewan sa'mannîpîiya itu'se tîwanî yawîrî ikupîiya.

Tîpemonkono Pe Tiaronkon Menkato' Paapaya

¹⁹ Amîrî'nîkon yonpaya taa upî': —Mîrîrî warantî awanî ya, o'non ye'ka pe Paapaya uyeserukon yako'menka e'painon kin? Anî' wanî pepîn tiwin kin itu'se Paapa e'to' yentai?

²⁰ Tîise uwanîyakon, anî' amîrî Paapa yarakkîrî eesiyu'pîtîpa? Maasa era'makî. Manni' kamoteya taa pepîn tîkapîtîpon pî':

—Î' ton pe sîrîrî warantî uka'sa'ya? *Is 29.16; Is 45.9*

—taiya pepîn. Maasa pra kamote kapîtîponya ikapî itu'se tîwe'to' yawîrî.

²¹ Mîikîriya ikapî e'painon asakî'ne kamote mîrîrî rî non ke, tiwin ikapî e'painon morî pe moropai tiaron kapîiya e'painon mararî rî. O'non ye'ka pe itu'se tîwanî yawîrî ikapîiya.

22 Mîrîrî warantî Paapaya ikupî'pî itu'se tîwe'to' yawîrî. Mannankan imakui'pî ku'nenan yaretî'kapai awanî'pî. Teuren kure'ne inkamoro yapîtanîpî'pîya to' tarumatî tûya pra maasa pra itu'se awanî'pî, kure'ne teekore'mai tîwanî moropai kure'ne tîmeruntîri wanî epu'to'pe tamî'nawîronkonya.

23 Moropai tiaronkon, mannankan i'noko'ma'sanya epu'to'pe î' kai'ma morî pe tîwe'to' wanî, mannankan pia morî tîrî tûya ka' po to' ko'manto'pe tîpia. Î' kai'ma pena teesenumenka'pî yawîrî ikupî'pîya. Anî' amîrî esiyu'pî yarakkîrî mîrîrî warantî iku'sai'ya pî'?

24 Mîrîrî ikupî'pî Paapaya Judeuyamî' ton pe neken pra tîise ikupî'pîya manni'kan Judeuyamî' pepîn ton pe nîrî. Uurî'nîkon yanno'pîya.

25 See warantî imenuka'pî pena Paapa maimu ekareme'nen Oséias nurî'tîya tîkaaretarî po:

Mannankan upemonkono pe pra esi'san inkamoro esatîuya tarîpai upemonkono pe.

Mannankan unwakîma'san pepîn

inkamoro wakîmauya

Os 2.23

ta'pî Paapaya Oséias wenai.

26 Moropai inî'rî moro rî ta'pîya:

Paapaya ta'pî: —Amîrî'nîkon wanî pepîn upe-
monkono pe

tîise tarîpai amîrî'nîkon wanî

uurî Paapa, ipatîkarî tîiko'mansen, munkîyamî' pe —
ta'pî Paapaya,

Os

1.10

ta'pîya.

27 Moropai pena Paapa maimu ekareme'nen
Isaías nurî'tî eseurîma'pî Israelyamî' pî'. Ta'pîiya:
Israelyamî' wanî mararî pra
kasapan warantî tîwe'sanon pe
tîise inkamoro kore'tapai
mararî neken e'pîika'tî'san wanî.

28 Maasa pra tiaronkon aretî'ka Paapaya kai'ma
pena ta'pî tîuya yawîrî ikupîiya.
Tiwinarî tu'kankon pemonkonyamî'
yaretî'kaiya kupî sîrîrî *Is 10.22,23*
ta'pîiya.

29 Moro rî Isaías nurî'tî eseurîma'pî pena. Ta'pîiya:
Sîrîrî Paapa meruntî pu'kuruya
upayankon rî'san nîmî'sa' pra awanî ya,
tamî'nawîrî uurî'nîkon yaretî'ka'pîiya e'painon.
Pena Sodoma cidaderî po awanî'pî warantî
e'tî'ka'nî'pî e'painon.
Uurî'nîkon yaretî'ka'pîiya e'painon.
Moropai Gomorra ponkon yaretî'ka'pîiya warantî.
Tîise tiaronkon upayankon rî'san pîika'tî'pîiya *Is*
1.9
ta'pîiya.

Israelyamî'ya Jesus Maimu Kupî Pra Awanî In-
nape

30 Î' ta'nîkon pe nai mîrîrî pî' moriya?
Ta'nîkon ka'rî Judeuyamî' pepîn pî', Paapaya
tîpemonkonoyamî' pe tapisîkon yuwasa' to'ya pra
tîwanî pî'? Tîise Paapaya to' yapisî'pî innape tîku'to'
to'ya wenai.

31 Tîise manni'kan Judeuyamî', Paapa
nîmenka'sanya î' kai'ma Paapaya tapisîkon yuwa'pî
tîise tiwin kin eporî to'ya pra awanî'pî. Î' kai'ma

Moisés nuri'tiya tenupa'pikon yawîrî yuwa'pî to'ya tîise eporî to'ya pra awanî'pî.

³² Î' wani' awanî ye'nen? Eporî to'ya pîn maasa pra Moisés nuri'tiya yenupanto' yawîrî tîwanîkon wenai, morî pe tîwe'ku'sa'kon kai'ma, tîise in-nape ikupî tîuya'nîkon yawîrî pra. Mîrîrî ye'nen inkamoro e'pu'ma'pî tî' pona.

³³ Pena Paapa maimu ekareme'nenya ekareme'sa' yawîrî to' e'pu'ma'pî.

Maasa era'matî

tî' tîrîuya sîrîrî seeni' wî' pona.

Mîrîrî pona to' e'pu'ma kupî sîrîrî.

Ipoi to' e'pu'masa' ya

to' atare'mo kupî sîrîrî.

Tîise manni' innape iku'nenan

inkamoro wanî pepîn tîweppe'se ipî' *Is 8.14; 28.16*
ta'pî Paapa maimu e'menukasa'ya.

10

¹ Uyonpayamî', tamî'nawîrî uyewan ke esenumenka î' kai'ma Judeuyamî' e'pîika'tî yu'se esenumenka, moropai esatî pî' uuko'mamî Paapa pî' inkamoro ton pe.

² Maasa pra epu'tî pî' wai inkamoro wanî innape Paapa yapurînen pe tîwe'ku'sanon pe teuren. Tîise innape Paapa yapurîto' to'ya wanî pepîn ya-iron pe, epu'tî to'ya pepîn.

³ Epu'tî to'ya pepîn î' kai'ma tarakkîrî morî pe pemonkon kupî Paapaya. Mîrîrî ye'nen yuwa to'ya tîwinîpai'nîkon, morî pe Paapaya tîkupîkon tîrî to'ya pepîn. Teesenumenkakon yawîrî inkamoroya ikupî, morî pe tîwe'ku'se.

⁴ Tîise Cristo wanî Moisésya yenupanto' rî'pî yentai tîwe'sen pe. Mîrîrî ye'nen manni'kan innape iku'nenan wanî yairî pu'kuru. Mîrîrî pîkînsa' Paapaya to' yapisî.

⁵ Pena Moisés nuri'tîya imenuka'pî tîkaaretarî po. Î' kai'ma pemonkonyamî' yapisî tîuya ta'pî Paapaya yairî Moisésya yenupanto' yawîrî to' wanî wenai. See warantî ta'pîiya:

—Anî'ya tamî'nawîrî mîrîrî Moisésya yenupanto' yawîrî ikupî ya mîkîrîya tîko'manto' ton eporî,

mîrîrî yawîrî tîwanî ye'nen *Lv 18.5*

—ta'pîiya.

⁶ Tîise innape iku'to'ya ekaremekî: anî' nîkupî eserîkan pepîn ku'pai pra awanî morî pe e'nîto'pe Paapa yarakkîrî. Maasa pra ta'pîiya see warantî:

—Mîrîrî warantî teesenumenkai pra e'tî.

Anî' enuku pe nai ka' pona Cristo era'mai? *Dt*

30.12

⁷ Teesekaranmapoi pra e'tî.

Anî' autî pe nai sa'manta'san kore'ta Cristo pîmî'sa'kakonpa miarî pai? *Dt 30.13*

—ta'pîiya.

⁸ Tamî'nawîrî mîrîrî ku'pai pra awanî maasa pra mîrîrî pî' pena Moisés eseurîma'pî:

—A'kî aminke pra Paapa maimu man aapia'nîkon epu'tîkonpa,

antakon ya' man. Moropai ayewankon ya' man *Dt*

30.14

—ta'pîiya. Mîrîrî itekare anna nekaremekî'pî manni'.

⁹ Mîrîrî pî' eeseurîma ya, anta ke taaya ya, Jesus wanî ayepotorî pe moropai innape ikupîya

ya ayewan ke î' kai'ma Paapaya i'mî'sa'ka'pî isa'manta'san kore'tapai, awe'pîika'tî.

¹⁰ Maasa pra uyewankon ke innape ikupî'nîkon ya moropai innape Cristo kupî ekaremekî'nîkon ya untakon ke, e'pîika'tîn.

¹¹ Maasa pra Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man see warantî:

—Anî'ya innape mîikîrî kupî ya,

mîikîrî wanî pepîn tîweppe'se tîwinîkî *Is 28.16*

—taasai'ya man.

¹² Mîrîrî taiya tamî'nawîronkon pî' manni'kan Judeuyamî' pî' moropai Judeuyamî' pepîn pî' maasa pra tianperî pîika'tînto' ton pra awanî ye'nen sa'nîrî to' tîise. Tamî'nawîronkon yepotorî pe tîwanî ye'nen, tîpî' tîwe'pîika'tîto'kon ton esa'nenan pîika'tîiya.

¹³ Taasa' Paapa maimu e'menukasa'ya manni' warantî pîika'tîiya.

—Manni' uyepotorîkon pî' tîwe'pîika'tîto' ton esa'nenan ya e'pîika'tî *Jl 2.32*

—taasai'ya man.

¹⁴ Yai pra tiaronya taa: —Tîise o'non ye'ka pe see innape ikupî ye'ka pe pra esatî to'ya e'painon? Moropai o'non ye'ka pe innape ikupî to'ya e'painon itekare etatîpon pînon? Moropai o'non ye'ka pe eta to'ya e'painon anî'ya itekare ekareme'sa' pra tîise?

¹⁵ Moropai o'non ye'ka pe itekare esekaremekî e'painon anî' ekareme'nen yarimasa' pra tîise? [Tîise mîrîrî ekareme'nen yarimasa' Paapaya.] A'kî, Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man see warantî:

—O'non ye'ka pe morî pe eesera'ma e'painon
itekare ekareme'nenya ekaremekî ya *Is*
52.7

—taasai'ya man.

¹⁶ Tîise eta tîuya'nîkon ya, tamî'nawîronkonya
innape mîrîrî itekare ku'sa' pra awanî'pî. Mîrîrî
pî' pena itekare ekareme'nen Isaiás nurî'tî
eseurîma'pî. Ta'pîiya see warantî:

—Uyepotorî, anî'ya see innape itekare anna
nekaremekî'pî kupî e'painon? *Is 53.1*

—ta'pîiya.

¹⁷ Tîise innape iku'to' wanî itekare eta wenai. Mo-
ropai itekare wanî manni' ekareme'nenya Cristo
yekare ekaremekî wenai.

¹⁸ Moriya ekaranmapouya. Inkamoroya kin
itekare esekaremekî etasa' pra nai? Kaane,
eta'pî to'ya. Paapa maimu e'menukasa'ya taasa'
warantî:

Tamî'nawîrî pata po tîiko'mansenon
pemonkonyamî'ya imaimu etasa' man *Sl 19.4*
taasai'ya man.

¹⁹ Inî'rî ekaranmapouya. Mîrîrî yekare etasa' Is-
raelyamî'ya yai epu'tî to'ya pra kin nai? Mîrîrî
yuuku'pî pena Moisés nurî'tîya. Imenuka'pîiya see
warantî:

Paapaya ta'pî: —Amîrî'nîkon kinmuwa kupî sîrîrî
tiaronkon pemonkonyamî' amîrî'nîkon pepîn
pîika'tîuya wenai.

Inkamoro pemonkonyamî' epu'nenan pepîn
pakkokon pîika'tîsau'ya wenai

eekore'makon upî' —ta'pîiya. *Dt 32.21*
kai'ma imenuka'pîiya.

20 Moropai pena Isaías nuri'tî eseurîma'pî meruntî ke panpî'. Ta'pîiya:

Paapa esenpo'pî manni'kan tîwanenan pepîn pia, moropai tesa'nenan pepîn pia eesekaremekî'pî *Is*
65.1

ta'pîiya.

21 Tîise inkamoro Israelyamî' pî' Isaías nuri'tî eseurîma'pî. Ta'pîiya:

Wei kaisari Paapa wani'pî to' anpîika'tîpai teuren tîpîika'tîto'kon Paapaya yu'se pra yewanmîrî'pî to'ya.

Inkamoroya tewankon sa'mannî'sa' wani'pî Paapa maimu aniyu'pai pra tîwanîkon ye'nen *Is*
65.2

ta'pîiya.

11

Paapaya Israelyamî' Inoko'ma

¹ Mîrîrî ye'nen ekaranmapouya tarîpai. Paapaya tîpemonkonoyamî' yewanmîrî'pî? Kaane, tiwin kin to' yewanmîrîsai'ya pra man. Maasa pra uurî pîika'tî'pîiya. Uurî wani' inkamoro yonpa pe tîwe'sen pe. Uurî wani' Abraão nuri'tî payanî'pî pe tîwe'sen pe moropai manni' Benjamim nuri'tî paarî'pî pe wani'.

² Paapaya manni'kan tîpemonkonoyamî' tîmenka'san yewanmîrîsa' pra man. Inkamoro epu'tî'pîiya pena maasa pata koneka tîuya pra tîise. Epu'nenan amîrî'nîkon î' kai'ma Paapa maimu e'menukasa'ya taasa'. Manni' Elias nuri'tî eseurîma'pî Paapa pemonkonoyamî' winîkîi.

³ See warantî ta'pîiya:

—Uyepotorî, inkamoroya amaimu
 ekareme'nenan tî'ka'pî moropai
 inkamoroya ayapurî pe tînp'o'tîkon yaponse'
 soroka'pî.

Tarîpai uurî neken e'nîmîsa' sîrîrî tiwinsarî tarîpai
 inkamoro wanî uurî anwîpai *1 Rs 19.10,14*
 —ta'pîiya.

⁴ Î' kai'ma mîikîrî maimu yuuku'pî Paapaya?
 Ta'pîiya see warantî:

—Asakî'ne mia' pona tîmo'tai mil (7.000) kaisarî
 warayo'kon wanî.

Inkamoro mannankan ikonekasa' to' napurî pe
 Baal itese' yapurînenan pepîn. Tîise uurî
 neken yapurî to'ya *1 Rs 19.18*

—ta'pîiya.

⁵ Mîrîrî warantî awe'ku'sa' sîrîrî. Tîise morî pe
 Paapa e'to' wenai to' wanî arinîke pra tîise moro to'
 man Paapa nîmenka'san tîmîrî ton pe.

⁶ Itu'se tîwe'to' wenai Paapaya to' menkasa' î'
 to' nîkupî'pî wenai pra, maasa pra to' nîkupî'pî
 wenai Paapaya to' menkasa' ya, moriya to' es-
 enyaka'mato' yepe' pe itîrî Paapaya e'painon,
 epe'mîra itîriya pepîn.

⁷ Î' taa pe nai mîrîrî pî'? Ta'nîkon ka'rî
 Israelyamî' tamî'nawîronkonya yairî tîwe'to'kon
 yuwa'pî teeseka'nunkai, tînkupî'pîkon wenai. Tîise
 eposa' to'ya pra awanî'pî. Tu'kankon pepîn neken,
 Paapa nîmenka'sanya eporî'pî. Tîise tiaronkon wanî
 Paapaya tannoto'kon anetapai pra.

⁸ Inkamoro pî' Paapa maimu e'menukasa'ya
 taasa':
 Paapaya ayewankon sa'mannî'sa'

moropai eesenumenkato'kon nîrî.
 Mîrîrî ye'nen inkamoroya era'ma eserîke pra
 awanî tenukon ke
 moropai eta to'ya eserîke pra awanî tîpanakon ke *Dt*
29.4; Is 29.10

ta'pîiya.

⁹ Moropai Davi nurî'tî eseurîma'pî mîrîrî pî'.
 Ta'pîiya:

To' atausinpato' weiyu yai
 to' ena e'pai man morai' ya'
 to' esenku'tîi,

inkamoro e'to'pe itaruma'tîsa'kon pe,

¹⁰ to' ku'kî, inkamoro yenu e'to'pe enkaru'ne

moropai tîîwarîrî tîwe'morikkai to' e'to'pe

tîmoronkon epu'to'pe to'ya tînkupî'pîkon wenai *Sl*
69.22,23

ta'pîiya.

¹¹ Tarîpai ekaranmapouya. Inkamoro
 Judeuyamî' atare'mosa' yai to' atare'mo'pî
 tamî'nawîrî î' eporîkonpa pra? Kaane, tîîse
 inkamoroya imakui'pî ku'sa' wenai manni'kan
 Judeuyamî' pepîn e'pîika'tîto'kon iipî'pî. Mîrîrî
 pîkînsa' Judeuyamî' kinmuwato'pe tîwinîpai to'
 e'pîika'tîsa' wenai.

¹² Judeuyamî' nîkupî'pî imakui'pî wenai
 kure'nan morî pe Judeuyamî' pepîn e'to' wanî.
 Tîîpia'nîkon tîntîrî pe Paapa nîkupî'pî yapisî to'ya
 pra Judeuyamî' wanî wenai Judeuyamî' pepîn
 pia itîrî'pîiya. Tîîse î' pensa inkamoro Judeuyamî'
 enna'po ya, tîîpia'nîkon Paapa nîtîrî yapisî to'ya ya,
 î' kai'ma morî pe panpî' tamî'nawîronkon wanî inî'
 panpî' itentai, inkamoro wenai.

Yei Panta Mo'tani'sa' Tiaron Parakon Pona Warainokon

¹³ Tarîpai eseurîma sîrîrî amîrî'nîkon Judeuyamî' pepîn pî'. Maasa pra uurî wanî Paapa naipontî'pî pe itekare ekareme'se amîrî'nîkon Judeuyamî' pepîn kore'ta. Mîrîrî esenyaka'mato' pî' atausinpa.

¹⁴ Yai pra mîrîrî kupîuya wenai uyonpayamî' ikinmuwa emapu'tîuya. Mîrîrî pîkînsa' yai pra tiaronkon e'pîika'tî emapu'tîuya.

¹⁵ Maasa pra Judeuyamî' wanî yewanmîrîsa' pe, mîrîrî pîkînsa' Judeuyamî' pepîn ena'pî Paapa yonpa pe. Mîrîrî tîpo o'non ye'ka pe awanî e'painon, inkamoro yapisî Paapaya yai? To' wanî e'painon manni' isa'manta'san e'mî'sa'ka inî'rî enen tîwanîkonpa warantî.

¹⁶ A'kî, e'mai'non ikei ekisa' wanî ya morî pe itîto'pe Paapa pia, moriya tamî'nawîron itonpakon nîrî ikeikon wanî morî pe, imîrî ton pe. Moropai yei kara wanî ya morî pe Paapa pia itîto'pe, moriya ipanta nîrî wanî morî pe, imîrî pe. Mîrîrî warantî Judeuyamî' wanî. Paapa pemonkono pe to' tamokon e'sa' wenai to' payanî'san nîrî wanî ipemonkono ton pe.

¹⁷ Oliveira ye' pînsa' imainanpasa' panta waikatî to'ya. Moropai mîrîrî pata'pî ya' tiaron oliveira ye' imainanpasa' pepîn ese ye'karî panta tîrî to'ya tiaron mainanpasa' pata'pî ya'. A'kî tauya amîrî'nîkon Judeuyamî' pepîn wanî manni' oliveira ye' ese ye'karî warantî. Tarîpai amîrî'nîkon awe'pîika'tîto'kon yapi'sa'ya'nîkon inkamoro Judeuyamî' wenai.

¹⁸ Mîrîrî ye'nen amîrî'nîkonya ipanta rî'pî yewanmîrî e'pai pra awanî. Mîrîrî pî' mî pe

aatapurîkon e'pai pra man. Maasa pra amîrî'nîkon wanî tarîpai ipanta pe warantî. Ipantaya ikara yapîtanîpî eserîke pra man tîise ikaraya neken ipanta yapîtanîpî. Mîrîrî ye'nen taaya'nîkon eserîke pra man: —Anna wanî Judeuyamî' yentai tîwe'sanon pe —taaya'nîkon eserîke pra naatîi.

¹⁹ Mîrîrî ye'nen taaya'nîkon: —Ipanta ya'tîsa' to'ya mîrîrî anna pata'se' ton pe, Paapa pe-monkono pe anna e'to'pe.

²⁰ Inna, seru' pepîn. Tîise enpenatatî inkamoro ya'tî'pî Paapaya maasa pra innape ikupî to'ya pra awanî ye'nen. Tîise amîrî'nîkon tîrî'pî Paapaya oliveira ye' pî' manni' warantî maasa pra innape ikupîya'nîkon ye'nen. Mîrîrî pî' mîi pe taatapuri pra e'tî. Tîise eranne' pe e'tî mîrîrî pî', Paapaya aya'tîkon namai.

²¹ Mîrîrî ye'nen aka tîwarî e'tî. Paapaya Judeuyamî' tîmenka'san pu'kuru taruma'tîto' tîuya ku'sa' pra man tîwî. Mîrîrî ye'nen amîrî'nîkon taruma'tîiya pepîn kai'ma kîsenumenkati.

²² Maasa era'matî Paapa wanî morî pe seru' pepîn moropai nari' pe nîrî awanî. Mîikîrî wanî nari' pe manni'kan tena'tî'san winîkîi. Tîise morî pe awanî awinîkîi'nîkon tîwîrîrî innape tikupî pî' aako'mamîkon ye'nen. Mîiwîni pra awanî ya amîrî'nîkon nîrî ya'tîiya.

²³ Tîise î' pensa Judeuyamî'ya tîwî tesarukon kupî ya moropai innape ikupî to'ya ya to' enna'po inî'rî ipata'se'kon ya', Paapaya to' enna'po emapu'tî.

²⁴ Amîrî'nîkon Judeuyamî' pepîn wanî manni' oliveira se' tapairon panta ya'tîsa' moropai itîisa'

tiaron panta pata'pî ya' warantî. Manni' oliveira ye' imainanpasa' pona itîsa' pe. Judeuyamî' wanî manni' oliveira ye' imainanpasa' warantî. Mîrîrî ye'nen Paapaya ikupî sa'me pra î' kai'ma mîrîrî oliveira ye' pî' yannuku tîuya ipanta tena'tî'pî.

Morî Pe Paapa E'to' Tamî'nawîron Pî'

²⁵ Uyonpayamî', anî' nepu'tî pepîn yairon epu'tîya'nîkon yu'se wai, aawarîrî'nîkon epu'nen pe awanîkon kai'ma eesenumenkakon namai. Maasa pra Israelyamî'ya innape iku'to' pepîn ko'mamî pepîn ipatîkarî. Tîise to' ko'mamî tamî'nawîrî innape ikupîtonkon Judeuyamî' pepînya innape iku'sa' pîkîrî.

²⁶ Mîrîrî warantî neken tamî'nawîrî Israelyamî' e'pîika'tî taasa' Paapa maimu e'menukasa'ya manni' warantî.

Pîika'tîton iipî pe man.

Moropai mîlkîrîya tamî'nawîronkon Jacó payanî'san nîkupî'pî imakui'pî mo'ka pe man.

²⁷ Mîrîrî warantî to' yarakkîrî eseta kupî sîrîrî, mîrîrî imakui'pî to' nîkupî'pî mo'kauya yai *Is*
59.20,21; 27.9; Jr 31.33,34

ta'pîiya.

²⁸ Inkamoro Judeuyamî'ya Paapa maimu yewanmîrîsa' wenai Paapa yeyaton pe to' ena'pî, amîrî'nîkon Judeuyamî' pepîn wenai. Tîise Paapaya to' menkasa' wenai to' ena Paapa yonpa pe. Penaronkon tamokon wenai to' ena'pî.

²⁹ Maasa pra î' pensa Paapaya î' ta'pî tîuya teesenumenkato' miakanma pepîn, manni'kan

tînmenka'san tîmîrî ton pe yarakkîrî. Moropai inkamoro kupîiya morî pe.

³⁰ Amîrî'nîkon Judeuyamî' pepîn pena Paapa maimu yawîrî pra awanî'pîkon. Tîise tarîpai amîrî'nîkon era'ma'pî Paapaya tî'noko'pî pe, maasa pra Paapa maimu yawîrî pra Judeuyamî' e'sa' ye'nen.

³¹ Mîrîrî warantî tî'noko'pî pe Paapaya ayera'ma'pîkon ye'nen, Judeuyamî'ya nîrî tî'noko'mato'kon Paapaya yapisî, inkamoro wanî Paapa maimu yawîrî pra tîise.

³² Mîrîrî ye'nen Paapaya tamî'nawîrî to' ku'sa' to' e'to'pe yarakkansa' warantî tîmaimu yawîrî pra to' e'sa' ye'nen. Mîrîrî kupî'pîiya teetî'noko'mato' yenpopa kai'ma tamî'nawîronkon ton pe.

³³ Ipîkku pe pu'kuru Paapa wanî epu'tî yentai. Moropai î' kai'ma kure'ne epu'nen pe awanî ekaremekî yentai.

Anî'ya kin teseru konekasa' Paapaya epu'tî e'painon?

Anî'ya Paapa esenumenkato' epu'tî e'painon?

³⁴ Anî'ya kin Paapa esenumenkato' epu'tî e'painon?

Anî'ya kin ipanama e'painon? *Is 40.13*

³⁵ Anî'ya kin î' tîrî'pî Paapa pia, itepe'pî yapisîpa iwinîpai? *Jó 41.11*

³⁶ Tamî'nawîron wanî Paapa nîkoneka'pî pe. Tamî'nawîron ko'mannîpîiya tîmîrî pe awanî. Morî pe pu'kuru man Paapa tauya tîwîrîrî.

12

Paapa Esenyaka'mato' Ku'to'pe Eturumakan

¹ Mîrîrî ye'nen uyonpayamî', kure'ne Paapaya u'noko'masa'kon wenai î' kai'ma antîrîkon tîrîya'nîkon iipia tarîpai? Kure'ne esatîuya sîrîrî. Eturumakatî Paapa pia tamî'nawîrî awe'to'kon yawîrî. Aako'mamîkon pîkîrî mîkîrî pî' neken teesenumenkai ako'mantî morî pe. Mîrîrî warantî aako'mamîkon ya Paapa wakîri pe awanîkon moropai yairî Paapa yapuriya'nîkon mîrîrî.

² Sîrîrî pata yeseru pî' tîwe'sanon pe-monkonyamî' warantî pra e'tî. Tîise tîwî Paapaya ayeserukon, eesenumenkato'kon miakanmato'pe eturumakatî. Mîrîrî warantî neken epu'tîya'nîkon î' itu'se Paapa e'to' wanî, moropai awe'to' yawîron pe awanî epu'tîya'nîkon, moropai awakîrikon pe awanî.

³ Morî pe pu'kuru tîwanî wenai uupia sîrîrî esenyaka'mato' ton tîrî'pî Paapaya. Mîrîrî ye'nen tauya apî'nîkon tamî'nawîrî awanîkon tanne. Tiaron yentai ke'ku'tî morî pe kai'ma. Tîise eesenumenkakon yai yairî esenumenkati. Tiwin pî' si'ma apî'nîkon rî atako'menkati. Yairî esenumenkati ankupîkon ton tîisa' Paapaya pî', î' kai'ma awe'to'kon pî' innape iku'to'ya'nîkon yawîrî.

⁴ Maasa pra tiwin uyesa'kon wanî tanne, tu'ke ipantakon wanî, uyemekon, u'pukon kai'ma. Tu'ke to' wanî tanne se' kaisari to' wanî pepîn. Tiwin pî' esenyaka'mato' wanî tiaron pe tiwin pî' tîise.

⁵ Mîrîrî warantî uurî'nîkon wanî tu'ke e'nî tanne. Tiwin uyesa'kon wanî Cristo yarakkîrî e'nî ye'nen. Mîrîrî warantî tiwin e'nî tiaronkon pokonpe. Tu'ke uyesa'kon epantakapî'sa' esenyaka'ma ti-

win pî' warantî e'nî, tiwin uyesa'kon tîise.

6 Mîrîrî ye'nen tiwin pî' si'ma î' kai'ma yapi'sa' epe'mîra yapurî yuwapai'nîkon. Mîrîrî yapisi'pî epe'mîra Paapaya itîisa' ye'nen ukaisari'nîkon. Mîrîrî Paapa nîtirî'pî wanî ya, itekare ekareme'to'pe, mîrîrî ku'pai'nîkon î' kai'ma innape iku'sa'nîkon ye'nen.

7 Tîise yapurîto'pe awanî ya moriya yapurîpai'nîkon. Tîise yenupanto'pe awanî ya, moriya to' yenupapai'nîkon.

8 Tîise tiaronkon yausinpatto'pe awanî ya, moriya to' yausinpapai'nîkon. Anî'ya temanne rataika ya tiaronkon pia, moriya mîrîrî ku'kî yairî pu'kuru. Tîise anî' wanî ya ipîkku pe, tiaronkon esa' pe, inkamoro panamaya yuwakî epu'tî'ma aka. Anî'ya tiaronkon pîika'tî ya, moriya to' pîika'tîkî awakîri pu'kuru taatausinpai.

9 Mîrîrî warantî awe'sa'namato' e'to'pe yairî morî pe. Imakui'pî yu'se tîwe'se pra e'tî tîise morî kupîya'nîkon yuwatî.

10 Eetî'nînmato'kon wenai tiaronkon sa'namaya'nîkon e'pai man, Cristoya asa'namakon warantî, ayonpakon pe pu'kuru to' tîku'se.

11 Paapa ton pe teesenyaka'mai e'tî enya'ne pe pra. Uyepotorîkon yapurîtî taatausinpai ayewankon ya'.

12 Taatausinpai pu'kuru inîmîkî pî' ako'mantî. Awe'tarumatîto'kon yapîtanî'tî meruntî ke, teesewankono'mai pra. Tîise eepîremakon pî' ako'mantî tîrumakai pra.

13 Ayonpakon innape iku'nenan pia î' rî itesa' pe awe'to'kon yonpa antîtî, manni'kan sa'ne î' ton

pînon pia. Moropai tamî'nawîronkon aapia'nîkon
tui'sanon yapi'tî morî pe ayewî'kon ta.

14 Manni'kan amîrî'nîkon pî' tîwo'ma'tasanon
wanî ya, inkamoro pîika'tîto'pe Paapaya esatî
Paapa pî' morî tîto'peiya to' pia. Mîrîrî morî
tîto'peiya esatî to' taruma'tîiya namai.

15 Atausinpatî taatausinpasanon pokonpe. Mo-
ropai akaruntî manni'kan tîkaruwasenon pokonpe.

16 Ako'mantî tîmurukun pe tiaronkon pokonpe
tiaron yentai mîi pe tîwe'ku'se pra. Tîise
ayonpa pe to' ku'tî, ipîkkukon pepîn moropai
tîwe'taruma'tîsanon. Epu'nen pe tîwe'ku'se pra e'tî.

17 Imakui'pî pe tiaron tîrepai pra e'tî. Tîise
morî ke neken irepatî. Morî kupîya'nîkon yuwatî
tamî'nawîronkon nera'ma ton pe.

18 Epu'tîya'nîkon pîkîrî morî kupîya'nîkon yuwatî,
morî pe aako'mamîkonpa tiaronkon pokonpe.

19 Uyonpayamî' tiaronkon pî' eese'makon tuwai
pra e'tî. Maasa pra Paapaya inkamoro taruma'tî
kupî sîrîrî mîito'pe. Mîrîrî pî' taasa' Paapa maimu
e'menukasa'ya taasa' man:

—Uurî ese'ma pe wai inkamoro yarakkîrî uyeseru
konekauya pe wai *Dt 32.35*

—ta'pî Paapaya

20 Tîise mîrîrî taasa' Paapa maimuya manni' yawîrî
iku'tî.

Mîikîrî apî'nîkon tîwo'ma'tasen wanî ya emi'ne,
mîikîrî ya're' ton tîtî.

Moropai tuna aninnîpai awanî ya,
mîikîrî wo'patî.

Mîrîrî kupîya'nîkon ya yarakkîrî,
mararî pra mîikîrî yeppe'nîpîya'nîkon *Pv 25.21,22*
taasai'ya man

21 Ayentai'nîkon imakui'pî ena kî'tîtî. Tîise imakui'pî yentai awanîkon yuwatî morî kupîya'nîkon wenai.

13

Î Kai'ma Ipîkku Pe Tîwe'sanon Maimu Yawîrî E'nî

¹ Mîrîrî ye'nen tamî'nawîronkon e'pai awanî ipîkkukon maimu yawîrî. Maasa pra inkamoro wanî tamî'nawîrî Paapa nîkupî'san pe mîto'pe. Moropai intîrî'san pe to' wanî.

² Tîise inkamoro maimu yawîrî pra anî' wanî ya, mîkîrî wanî pepîn Paapa maimu yawîrî maasa pra Paapaya to' tîsa' tanne. Mîrîrî warantî teesenumenkasen wanî ya, tîwarîrî rî mîkîrî esewanmîrî mîrîrî.

³ Mîrîrî ye'nen inkamoro imakui'pî ku'nenan wanî eranne' pe, mîkîrî ipîkku pe tîwe'sen pata esa' pî'. Tîise manni'kan morî ku'nenan wanî pepîn eranne' pe ipî'. Mîrîrî ye'nen eranne' pe e'pai pra awanî ya, moriya morî ku'kî moropai mîrîrî kupîya ya, mîkîrîya ayapurî.

⁴ Maasa inkamoroya Paapa esenyaka'mato' koneka mîrîrî amîrî'nîkon tonpe. Tîise imakui'pî kupîya ya, eranne' pe e'kî maasa pra meruntî ke mîkîrî wanî amîrî taruma'tîiya. Inkamoro wanî Paapa esenyaka'mato' ku'nenan pe. Moropai pemonkon imakui'pî ku'nen taruma'tînen pe to' wanî.

⁵ Mîrîrî warantî ipîkkukon pe tîwe'sanon maimu yawîrî awanîkon e'pai awanî inkamoroya ataruma'tîkon namai. Moropai mîrîrî wenai neken pra tîise eesenumenkato'kon wenai.

⁶ Mîrîrî ye'nen ane'makon ye'matî ipîkkukon esenyaka'mato'pe maasa pra Paapa ton pe to' esenyaka'ma ipoitîrî pe.

⁷ Mîrîrî ye'nen epe'mîra awe'to'kon ye'matî iipia. Tamî'nawîrî epe'mîra awe'to'kon ye'matî. Inkamoro namatî tamî'nawîrî ipîkku pe tîwe'sanon yapurîtî.

Î Kai'ma Tiaronkon Koneka Yeseru

⁸ Tiaronkon pia epe'mîra tîwe'se pra e'tî. Tîise kure'ne epe'mîra awe'to'kon e'pai awanî, î' kai'ma, tiaronkon sa'namato'ya'nîkon ke. Maasa pra anî'ya tiaronkon sa'nama ya, mîkîrî wanî mîrîrî Paapa maimuya taasa' yawîrî.

⁹ Paapa maimuya taasa' see warantî:

—Tiaron no'pî yarakkîrî tîwe'se pra moropai pe-monkon kî'wîi.

Ama'ye' pe tîwe'se pra tiaron yemanne yu'se pra *Êx 20. 13-15,17; Dt 5.17-19,21*

—taasai'ya man. Tamî'nawîrî mîrîrîkon wanî Paapa maimuya taato'pe. Moropai ta'pîiya:

—Tiaronkon sa'namatî, aawarîrî awe'sa'nama manni' warantî *Lv 19.18*

—ta'pîiya.

¹⁰ Anî'ya tiaronkon sa'nama ya, imakui'pî kupîiya pepîn to' winîkîi. Maasa pra e'sa'namanto' wanî Paapa maimuya taasa' manni' tamî'nawîrî yawîrî.

¹¹ Mîrîrî ye'nen mîrîrî yawîrî ikupîya'nîkon e'pai awanî. Maasa pra aasîrî e'pîika'tînto' weiyu eseporî kupî sîrîrî. Mîrîrî ye'nen pakan e'pai man. Maasa pra aminke pra e'pîika'tînto' weiyu wanî sîrîrî pena innape ikupî pia'tî yai awanî'pî warantî pra.

12 Ewaron pe tîwe'sen ataretî'kasa' sîrîrî. Tarîpai a'ka pe tîwe'sen erepansa' sîrîrî. Mîrîrî ye'nen ewaron ya si'ma imakui'pî kupî pî' ko'mannîto' yemî'pannîpî yuwapai man. Tîise a'ka ta si'ma meruntî ke e'nî yuwapai'nîkon man.

13 Tîwîrî ko'mannîpai'nîkon man a'ka ta, a'ka ta tîwe'sen pemonkon wanî warantî, imakui'pî pe tîwe'se pra moropai teetînsen pe pra, moropai se' tapairî wîri'sanyamî' yarakkîrî tîwe'se pra, mîrîrî ye'ka nura tîku'se pra, moropai teekore'masen pe pra, moropai ikinmuyen pe tîwe'se pra.

14 Tîise Jesus Cristo winîpainon yapi'ti eeseya'namakonpa mîrîrî ye'ka winîkî, î' kai'ma aawarîrî'nîkon itu'se apunkon e'to' yawîrî tîku'se pra.

14

Ayakon Winîkî Teeseurîmai Pra E'kî

1 Manni' a'tu'mîra tîwe'sen akore'ta'nîkon innape Jesus kupî tîuya ye'ka pe mîikîrî yapi'ti awakîrikon pe. Mîikîrî yarakkîrî teesiyu'pî'se pra e'tî, î' taiya ya apî'nîkon.

2 A'kî, tiaronkonya taa tamî'nawîron pî' en-tamo'kan. Tîise tiaronkon teesenumenkato'kon ya' a'tu'mînanya taa: —Kaane, tamî'nawîron enapî eserîke pra man, ipînsa' neken enapî —taa to'ya.

3 Mîrîrî ye'nen anî'ya tamî'nawîron tena'sen enapî ya, mîikîrî ipînsa' neken ena'nen kupî e'pai pra awanî tewanma pe. Mîrîrî ye'ka ipînsa' tena'sen ena'nenya tamî'nawîrî ena'nen yewanmîrî eserîke pra awanî. Maasa pra Paapaya tîwakîri pe mîikîrî yapi'sa' ye'nen.

4 Anî'kan amîrî'nîkon tiaronkon poitîrî pe tîwe'sanon pî' eeseurîmakonpa? Maasa pra mîîkîrî esa'ya neken taa eserîke awanî, morî pe awanî, morî pe pra awanî kai'ma. Moropai morî pe awanî taiya maasa pra mîrîrî warantî itesa'ya ikupî.

5 Tiaronkon esenumenka mîrîrî weiyu wanî tiaron wei yentai kai'ma. Moropai tiaronkon esenumenka se' kaisarî wei wanî kai'ma. Mîrîrî ye'nen yairî tîwanîkon kai'ma to' wanî teesenumenkakon yawîrî.

6 Tîîse manni' ipîkku pe mîrîrî weiyu ku'nen wanî ya, mîîkîrîya Paapa yapurîto'pe ikupî mîrîrî. Moropai manni' tamî'nawîron ena'nenya nîrî Paapa yapurîto'pe ikupî mîrîrî. Morî pe pu'kuru man taiya Paapa pî'. Moropai ipînsa' neken ena'nenya Paapa yapurîpa ikupî mîrîrî. Taiya: —Morî pe pu'kuru man —taiya Paapa pî'.

7 Maasa pra anî' ton pra man tîîwarîrî tîîko'mansen moropai tîîwarîrî tîîsa'mantassen ton pra man. Ko'mannîto' wanî uyepotorîkon pia.

8 Sa'mantan ya moriya sa'mantan mîrîrî uyepotorîkon ton pe. Mîîwîni pra awanî ya, enen e'nî ya, sa'mantan ya awanî Uyepotorîkon tonpe.

9 Maasa pra Yepotorî Wannî pe tîwanîpa kai'ma Cristo sa'manta'pî moropai awennapamî'pî. Mîrîrî ye'nen isa'manta'san yepotorî pe awanî moropai enenankon yepotorî pe awanî.

10 Tîîse, î' wani' awanî ye'nen ayakon yewanmîrîya? Amîrî kanan, î' ton pe ayakon yu'se pra awanî? A'kî, tamî'nawîrî uurî'nîkon eseporî kupî sîrîrî Paapa rawîrî. Mîrîrî yai Paapaya uyako'menkakon kupî sîrîrî.

11 Maasa pra Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man:

—Innape Uurîya taasa' sîrîrî

î' pensa inna'pokauya pata pe pra —ta'pî Uyepotorîkonya.

—Urawîrî neken tamî'nawîronkon e'sekunka pe man unamai.

Mîrîrî yai inkamoroya taa kupî sîrîrî tamî'nawîrî si'ma:

“Amîrî wanî tamî'nawîronkon yako'menkaton pe”,
—ta'pî Uyepotorîkonya. *Is 45.23*

taasai'ya man.

12 Mîrîrî ye'nen tiwin pî' si'ma ukaisarî'nîkon un-kupî'pîkon ekaremekî kupî sîrîrî Paapa pî', tiaron pî' pra.

Imakui'pî Ya' Ayakon Ena Kîsemapu'tîi

13 Mîrîrî ye'nen tiaronkon mu'tunpato' uurî'nîkonya emî'pannî'pai'nîkon man. Moropai taaya'nîkon e'pai awanî: —Î' kupîuya pepîn uyakon mauya namai imakui'pî ya'.

14 Uyepotorîkon yarakkîrî e'nî wenai, epu'tî pî' wai tena'sen nura ton pra awanî. Tîise anî' es-enumenka ya tena'sen pî' nura pe awanî kai'ma, moropai enapîiya, mûikîrîya imakui'pî kupî mîrîrî tîwinîkîi. Mîrîrî ye'nen imakui'pî pe eena tîmîrî pe.

15 Yairî ma're ayakon ena emapu'tîiya anenapî enapîiya wenai, ayakon sa'namaya yuwaya pepîn mîrîrî, manni' imîrî ton pe Cristo sa'manta'pî tanne. Mîrîrî warantî ayekkari enapîiya wenai ayakon kî'ma'nîpai.

16 Mîrîrî warantî imakui'pî pe tiaronkon eseurîma kî'mapu'tîtî awinîkî'nîkon, morî kupîya'nîkon kai'ma eesenumenkasa'kon tanne.

17 Maasa pra Paapa wanî uyesa'kon pe esepu'tî uyekkarikon enapî wenai pra, uwukukon enîrî wenai pra, tîise uyonpakon sa'nama wenai eesepu'tî. Moropai morî pe uyonpakon yarakkîrî ko'mannî wenai, moropai taatausinpai ko'mannî wenai Morî Yekaton Wannî nîrîrî'pî wenai, mîrîrî warantî Paapa pemonkono pe e'nî esepu'tî.

18 Anî'ya mîrîrî warantî Cristo yapurî ya, Paapa wakîri pe awanî. Moropai tonpayamî' nîrî wakîri pe awanî.

19 Mîrîrî ye'nen tîwanmîra e'nî yuwapai'nîkon. Moropai uyonpakon meruntîri'tîpai'nîkon.

20 Manni' Paapa nîpîika'tî'pî kî'taruma'tîi. Tamî'nawîrî yekkari wannî wanî tena'sen pe. Tîise î' rî enapî wenai imakui'pî ya' uyonpakon ena emapu'tî ya, yairî pra awanî mîrîrî.

21 Tîise morî pe panpî' awanî uyo'kon rumaka ya, uwukukon rumaka ya, î' rî rumaka ya, imakui'pî ya' uyonpakon ena namai.

22 Tîise amîrî'nîkon yairî eesenumenkato'kon tena'sen pî', tenî'sen pî', mîrîrî warantî eesenumenkakon pî' aako'mamîkon tîise moo, teesiyu'pî'se pra ayonpakon yarakkîrî. Paapaya neken epu'tî mîrîrî. Taatausinpai mîkîrî wanî teesenumenkato' yawîrî î' rî ku'nen pe, maasa pra yairî tîwanî epu'tîiya. —Yairî pra awanî tai'se —taiya pepîn.

23 Tîise manni' a'tu'mînya tiyo' yanî ya teesenumenkato' yawîrî pra, imakui'pî kupîya mîrîrî.

Maasa pra —Yairî naka ikupîuya sîrîrî ta'ye' — taiya. —Mîrîrî ye'nen yairî pra awanî tai'se — kai'ma mîrîrî kupî anî'ya ya, imakui'pî kupîiya.

15

Tiaronkon Pî' Teesenumenkai Ko'mannî

E'pai Awanî

¹ Tîise uurî'nîkon innape iku'nenan manni'kan meruntî ke tîwe'sanon, moriya tiaronkon a'tu'mîra tîwe'sanon pîika'tî e'pai awanî. To' yeseru yapîtanîpî e'pai awanî to' tîyu'pî'se pra.

² Tîwin pî' si'ma ukaisari'nîkon tiaronkon pîika'tî e'pai awanî morî pe to' ko'manto'pe, inî' panpî' innape iku'to'pe to'ya. Upî'nîkon neken teesenumenkai pra to' pîika'tî e'pai awanî.

³ Maasa pra tîwarîrî Cristo etî'nîmasa' pra man. Tîise Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man.

—Paapa, mîrîrî awinîkî imakui'pî ku'to' to'ya yapîsî'pîuya upona. *Sl 69.9*

—ta'pîiya.

⁴ Pena tamî'nawîrî awe'menukasa' manni' Paapa maimu po, mîrîrî wanî uyenupanenkon pe. Inîmîkî pî' e'nîto' ton tîrîiya. Moropai atausinpanto' ton tîrîiya. Í taasa' tîuya kupî Paapaya nîmîkî pî' ko'mannî. Mîrîrî ye'nen tamî'nawîrî yapîtanîpî eserîke awanî.

⁵ Manni' Paapa, tînîmî'to' tîinen moropai atausinpanto' tîinenya tiwin eesenumenkato'kon tîrî yu'se wai aapia'nîkon, Jesus Cristo esenumenkato' yawîrî eesenumenkakonpa.

6 Mîrîrî warantî itîrî Paapaya tapurîkonpa, tamî'nawîrî awanîkon tanne tiwin eesenu-menkato'kon tîise, manni' Paapa, Jesus Cristo Uyepotorîkon yun yapurîkonpa.

Paapa Maimu Wanî Judeuyamî' Pepîn Tonpe

7 Mîrîrî ye'nen tiaronkon yapi'tî akore'ta'nîkon to' e'to'pe, î' kai'ma Cristoya amîrî'nîkon yapisî'pî warantî. Moropai mîrîrî wenai Paapa yapurî tu'kankonya.

8 Maasa pra Cristo eturumaka'pî Judeuyamî' pia to' poitîrî warantî, î' kai'ma innape pu'kuru î' taasa' Paapaya ekaremekîpa kai'ma. Maasa pra mîrîrî kupî'pîiya î' taasai'ya yawîrî penaronkon anna tamokon pî'.

9 Moropai Judeuyamî' pepînya Paapa yapurîto'pe nîrî morî pe awe'to' wenai. Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' warantî:

Mîrîrî ye'nen ayapurî pî' wai kure'ne Judeuyamî' pepîn kore'ta si'ma.

Moropai ayapurî pî' wai ayapurîto' eserenkanto' ke *2 Sm 22.50; Sl 18.49* ta'pîiya:

10 Moropai ta'pîiya inî'rî: Amîrî'nîkon Judeuyamî' pepîn, atausinpatî.

Paapa yapurînenan pokonpe inmenka'san ipemonkonoyamî' pokonpe si'ma *Dt 32.43*

ta'pîiya.

11 Moropai inî'rî ta'pîiya:

Tamî'nawîronkon Judeuyamî' pepînya tepotorîkon yapurî e'pai awanî.

Moropai kure'ne tamî'nawîronkon

pemonkonyamî'ya yapurî e'pai awanî. *Sl 117.1*
ta'pîiya.

¹² Moropai Isaías nurî'tîya ta'pî nîrî:

Jessé nurî'tî payanî'san yonpa wanî pe man pata
esa' pe.

Manni'kan Judeuyamî' pepîn esa' pe awanî pe
man.

Inkamoroya inîmîkî ko'mannîpî *Is 11.10*
ta'pîiya.

¹³ Paapaya, inîmî'to' ton tîînya aatausin-
pato'kon ton tîrî yu'se wai. Moropai tîîwanmîra
awe'to'kon ton tîrîiya yu'se wai aapia'nîkon, innape
iku'nenan pia. Mîrîrî wenai Morî Yekaton Wannî
meruntîri yai morî intîrî nîmîkî pî' aako'mamîkon,
teeseta'kai pra.

A'tu'mîra Paulo Esepu'to'

¹⁴ Uyonpayamî' ayepu'tîkon pî' wai î' kai'ma
amîrî'nîkon wanî morî pe pu'kuru. Moropai
epu'nen pe pu'kuru awanîkon moropai tiaronkon
panama epu'nen pe awanîkon epu'tî pî' wai.

¹⁵ Tîîse sîrîrî kaareta menukauya pe kure'ne
teesenumenka ye'ka pe, aronne sîrîrî eseurîmato'
menukauya. Amîrî'nîkon yenpenatanî'to'pe
eesenupa'pîkon pî'. Sîrîrî konekauya maasa pra
Paapaya itîîsa' ye'nen esenyaka'mato'pe. Uwakîri
pe ikupîuya.

¹⁶ Maasa pra Cristo maimu pe
teesenyaka'masen pe wanî manni'kan
Judeuyamî' pepîn tonpe. Uurî esenyaka'ma
manni' teepîremasen esenyaka'ma warantî Paapa
maimu ekaremekî pî' pemonkonyamî'ya Paapa
yapurîto'pe. Mîrîrî warantî itekare ekaremekîuya

inkamoro Judeuyamî' pepîn e'to'pe Paapa pia untîrî'san pe to' e'to'pe. Moropai tîwakîri pe Paapaya to' yapisî, Morî Yekaton Wannî nîrona'san pe to' wanî wenai.

17 Mîrîrî ye'nen Cristo Jesus yarakkîrî wanî ye'nen uurî atausinpa kure'ne. Moropai Paapa ton pe esenyaka'ma pî' atausinpa.

18 Uurî pe rî eseurîma eserîke pra wai, tîise Cristo nîkupî'pî pî' neken eseurîma, manni' uyarakkîrî inkupî'pî wenai. Mîrîrî kupî'pîiya uwenai Judeuyamî' pepînya innape Paapa maimu kupî'pî. Mîrîrî e'sa' man mîrîrî unekaremekî'pî eta to'ya wenai, moropai uyeseru era'ma to'ya wenai.

19 Moropai Morî Yekaton Wannî meruntîri wenai anî' nîkupî eserîkan pepîn kupîuya wenai innape ikupî'pî to'ya. Mîrîrî warantî asarî ye'ka pe Jerusalém poro moropai Ilírigo pata poro asarî ye'ka pe itekare ekaremekî'pîuya. Awe'to' yawîrî Jesus Cristo pî' eseurîma'pî.

20 Kure'ne eseka'nunka'pî tîwîrî Paapa maimu ekareme'to'peuya manni'kan Jesus yekare etatîpono'san pepîn pî', o'non pata ya' tiaronkon wîtî'pî pepîn ya' itekare ekareme'se. A'kî, tewî' koneka anî'ya pepîn tiaronya tewî' koneka pata'se' ya'. Mîrîrî warantî uutî pepîn o'non pata ya' tiaron wîtî'pî itekare ekareme'se ya'.

21 Î' kai'ma Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' manni' warantî:

Manni'kan î' pensa ipî' eseurîman

etatîpono'san pepînya era'ma kupî sîrîrî.

Moropai eta tîuya'nîkon wenai

innape ikupî to'ya kupî sîrîrî,

Is 52.15

ta'pîiya.

Paulo Esenenka Roma Pata Pona Tuutî Pî'

²² Mîrîrî pî' esenyaka'ma ye'nen, tu'ke ite'ka aapia'nîkon uutî eserîke pra awanî'pî.

²³ Tîise sîrîrî esenyaka'mato' yaretî'kasau'ya wai sîrîrî pata po. Pena tu'ke kono' kaisari esenenka pî' uuko'mansa' wai amîrî'nîkon anera'mapai wanî pî'.

²⁴ Tarîpai mîrîrî kupîuya pî' esenenka sîrîrî. Espanha pona uutî pe amîrî'nîkon era'mauya pî' esenenka sîrîrî. Moropai upîika'tîya'nîkon yu'se wanî sîrîrî Espanha pona uutîto' pî', mararî akore'ta'nîkon uuko'mamî tîpo.

²⁵ Tîise sîrîrî uutî sîrîrî Jerusalém pona, Paapa pemonkonoyamî' ton pe miarî.

²⁶ Maasa pra Jesus yapurînenan Macedônia ponkon moropai Acaia ponkonya tîntîrîkon tîrî'pî taatausinpai manni'kan Jerusalém ponkon tîwe'taruma'tîsanon pîika'tîto'pe.

²⁷ Maasa pra Judeuyamî' winîpai morî e'pîika'tînto' yapisî'pî to'ya. Mîrîrî ye'nen Judeuyamî' pepînya to' pîika'tî e'pai awanî nîrî, itesa' pe tîwe'to'kon ke.

²⁸ Mîrîrî ye'nen tamî'nawîrî to' nîrîrî'pî rumakasau'ya ya Jerusalém ponkon pia, miarî pai uutî mîrîrî Espanha pata pona. Mîrîrî yai uutî pe amîrî'nîkon anera'mapai wanî sîrîrî.

²⁹ Mîrîrî yai amîrî'nîkon pia erepansa' yai, epu'tî pî' wai kure'ne morî Cristo nîrîrî'pî pî' eseurîma ayarakkîrî'nîkon, tamî'nawîrî itu'se awe'to'kon pîkîrî.

³⁰ Esatîuya uyonpayamî', Uyepotorîkon Jesus Cristo wenai. Moropai kure'ne etî'nînmanto' Morî Yekaton Wannî nîîrî'pî wenai esenyaka'man tîmurukun pe. Mîrîrî ye'nen upîika'tîî eepîremato'kon ke upona.

³¹ Upona epîrematî Jesus epu'nenan pepîn Judéia ponkonya uwî namai. Moropai uurî esenyaka'mato' e'to'pe Paapa pemonkonyamî' tonpe miarî.

³² Mîrîrî aapia'nîkon uutî itu'se Paapa wanî ya, akore'ta'nîkon erepamî kure'ne taatausinpai. Mîrîrî yai apîika'tîuya'nîkon moropai upîika'tîya'nîkon nîrî.

³³ Moropai Paapa, tîwanmîn tînen wanî aapia'nîkon yu'se wai. Mîrîrî wanî e'pai man.

16

Paulo Esekaremekî Pemonkonyamî' Pî'

¹ Apî'nîkon manni' uwîrisikon Febe Cesaréia soosirî ta teesenyaka'masen ekaremekîuya.

² Mîîkîrî yapi'tî morî pe maasa pra uwîrisikon pe awanî ye'nen. Yapi'tî uyepotorîkon Jesus Cristo pemonkono pe awanî ye'nen. Morî pe yapi'tî Paapa pemonkonyamî'ya ikupî warantî. Ipîika'tîî tamî'nawîrî î' itu'se awe'to' ke, iipia itîî. Maasa pra mîîkîrîya tu'ke pemonkonyamî' pîika'tî'pî mararî pra, moropai upîika'tî'pîiya nîrî.

³ Umaimu yarimauya Priscila pia moropai Áquila pia. Maasa pra inkamoro wanî uyonpayamî' pe. Jesus Cristo ton pe esenyaka'ma yonparî'san pe to' wanî.

4 Inkamoro sa'manta yonpa'pî uurî pîika'tîkonpa. Mîrîrî ye'nen kure'ne to' pî' morî pe man tauya. Uurîya taa neken pra tîise tamî'nawîronkon Judeuyamî' pepîn Paapa yapurînenanya taa nîrî.

5 Moropai umaimu man tamî'nawîronkon manni'kan to' pokonpe emurukuntî'san pî' nîrî.

Moropai umaimu man Ipêneto manni' e'mai' pe Ásia patapai innape Cristo ikupîtîpon pia.

6 Moropai Maria pia nîrî, manni' kure'ne amîrî'nîkon ton pe eesenyaka'ma'pî.

7 Moropai Andrônico pia nîrî. Moropai Júnias pia, inkamoro upata ya' tîwe'sanon Judeuyamî', upokonpe atarakkannîto' ta si'san. Inkamoro Jesus naipontî'san epu'tî'nîkon morî pe. Pena e'mai' pe urawîrî innape Jesus ku'nen pe to' ena'pî.

8 Moropai Amplíato pia nîrî. Mîikîrî wanî uwakîri pe pu'kuru uyepotorî pemonkono pe awanî ye'nen.

9 Moropai Urbano uyonpakon esenyaka'man yonpa pia.

Moropai uwakîri uyonpa Estáquis pia nîrî.

10 Moropai Apeles manni' kure'ne innape Cristo kupî tîuya wenai tîmoron epu'tîtîpon pia.

Moropai Aristóbulo pemonkonoyamî' pia umaimu man.

11 Moropai Herodião upata ya' tîwe'sen Judeu pia.

Moropai tamî'nawîrî uyonpakon Narciso pemonkonoyamî' innape Jesus ku'nenan pia.

12 Umaimu man wîri'sanyamî' pia nîrî, Trifena moropai Trifosa manni'kan uyepotorîkon tonpe esenyaka'ma'san pia.

Moropai Pérside mîlkîrî nîrî esenyaka'ma'pî nîrî to' warantî.

13 Moropai umaimu yarimauya Rufo manni' uyepotorîkon nîmenka'pî tîmîrî pe eesenyaka'mato'pe, mîlkîrî pia umaimu man. Moropai isan pia nîrî maasa pra mîlkîrîya kure'ne tînre warantî ukupî'pî mîlto'pe.

14 Moropai Asíncrito, Flegonte. Moropai Hermes moropai Pátrobas moropai Hermas moropai tamî'nawîrî manni'kan innape Jesus kupîtîponkon to' pia tîwe'sanon pia umaimu man.

15 Moropai Filólogo moropai Júlia moropai Nereu moropai itakon moropai Olimpas moropai tamî'nawîronkon to' pia tîwe'sanon Paapa pemonkonoyamî' pia umaimu man.

16 Tiaronkon sa'namaya'nîkon pe to' pî' atapi'tî taatausinpai.

Tamî'nawîronkon Cristo pemonkonoyamî'ya aapia'nîkon tîmaimukon yarima sîrîrî.

Tiwinkano'pî Paulo Esekareme'to'

17 Uyonpayamî' esatîuya sîrîrî apî'nîkon. Aka tîwarî e'tî, manni'kan amîrî'nîkon pantaka yu'se tîwe'sanon pî'. Maasa pra apanamato'kon yairî pra apanamakon to'ya. Î' kai'ma eesenupa'pîkon yairî pra to' wanî. Inkamoroya innape iku'to'ya'nîkon manenpa to'ya. Mîrîrî ye'nen to' pia pai atarimatî.

18 Maasa pra sîrîrî ye'ka yapurînenanya Cristo yapurî eserîke pra man. Uyepotorî yapurî to'ya pepîn. Tîise to' esenumenka kure'ne itu'se tîwe'to'kon pî' neken. Morî pe tîwe'ku'se tiaronkon yeurîma to'ya seru'ye' pe. Mîrîrî wenai pakkokon, mararî epu'nenan yenku'tî to'ya.

19 Tîise amîrî'nîkon wanî Paapa maimu yawîrî epu'sa' tamî'nawîronkonya. Mîrîrî wenai kure'ne taatausinpai uurî wanî amîrî'nîkon pî'. Mîrîrî ye'nen epu'nen pe awanîkon yu'se wai morî winîkîi. Tîise imakui'pî winîkîi, pakko pe e'ku'tî.

20 Moropai Paapa tîwanmîn esa'ya makui kupî sîrîrî ama're'nîkon. Maasa pra Paapa wanî iten-tai. Morî pe uyepotorîkon Jesus Cristo nîtîrî aapia'nîkon wanî.

21 Timóteo, manni' esenyaka'ma wanîyakonya tîmaimu yarima aapia'nîkon. Moropai upata yawonkon Lúcio, Jasom moropai Sosípatro, inkamoroya nîrî tîmaimukon yarima aapia'nîkon.

22 Uurî Tércioya sîrîrî Paulo kaaretarî menuka sîrîrî. Umaimu yarimauya tamî'nawîronkon innape Cristo ku'nenan pia.

23 Moropai Gaio upata'se' ton tîrîtîpon, manni' o'non pata Paapa pemonkonoyamî' pokonpe emurukuntî pata'se' ton tîrî tîponya tîmaimu yarima aapia'nîkon. Moropai Érasto manni' esenyaka'ma'pî nîrî mîrîrî cidade po mîikîrîya tîmaimu yarima. Moropai uyonpakon Quartoya tîmaimu yarima aapia'nîkon.

Tiwin Kono'pî Pe Teepîrema Pe

Paapa Yapurîto' Pauloya

[

²⁴ Morî epe'mîn tîrî Uyepotorîkon Jesus Cristoya yu'se wai, tamî'nawîrî amîrî'nîkon pia.]

²⁵ Paapa yapurî'nîkon imaimu unekaremekî'pî wenai. Maasa pra mîrîrî Jesus Cristo pî' teeseurîmasen pe awanî. Paapaya amîrî'nîkon koneka meruntî ke awanîkonpa, innape iku'to'ya'nîkon pî'. Mîrîrî wanî yairon pe Paapa maimuya taasa' yawîrî, manni' penaronkon nepu'tî'pî pepîn esonomî'pî.

²⁶ Tarîpai mîrîrî yairon wanî ekareme'sa' pe maasa pra penaronkon Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî'ya ekaremekî'pî. Mîrîrî menuka'pî to'ya. Mîrîrî kupî'pî to'ya î' ta'pî Paapaya yawîrî. Mîrîrî esepu'tî'pî tarîpai tamî'nawîrî pata po, mîrîrî ku'to'pe pemonkonyamî'ya innape moropai yawîrî to' e'to'pe.

²⁷ Manni' Paapa tiwinano'pî tamî'nawîron epu'nen mîkîrî wanî tapurîsen pe ipatîkarî. Uyepotorîkon Jesus Cristo wenai yapurî'nîkon. Mîrîrî warantî e'pai man. Moropai Uyepotorîkon Jesus Cristo e'to' wanî yu'se wai aapia'nîkon tamî'nawîrî awanîkon tanne. Mîrîrî warantî itu'se wai.

Macushi
New Testament in Macushi (BR:mbc:Macushi)

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Macushi

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Macushi [mbc], Brazil

Copyright Information

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Macushi

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2025-05-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 12 May 2025 from source files
dated 13 May 2025

677467a0-0559-5466-b865-742352ca2032